

Jubilarna proslava dalmatinskih brigada i 18 - godišnjice oslobođenja Šibenika

Dalmacija je sa svojim oružanim jedinicama odigrala historijsku ulogu u oslobodilačkom ratu

- istakao je drug Vicko Krstulović na velikom zboru

U Šibeniku je na svečan način proslavljena 20-godišnjica osnivanja prvih triju dalmatinskih proleterskih brigada i 18-godišnjica oslobođenja grada. Svečanosti, koje su priređene 2. i 3. studenoga, pored preživjelih boraca dalmatinskih brigada, njihovih političkih i vojnih rukovodilaca, prisustvovali su članovi Izvršnog komiteta CK SKH Nikola Sekulić, Vicko Krstulović i Marko Belinić, narodni zastupnik dr Ivan Ribar, zatim članovi CK SKH Ante Roje, Ivo Amulić, Ante Jurjević, Drago Gizdić, Petar Alfirević, Mate Ujević i Ivo Družić, članovi Revizione komisije CK SKH Dušan Štrbac i Nikola Repanić, general-pukovnik Ante Banina, general-potpukovnik Nikola Karanović, viceadmiral Ljubo Truta, general-majori Milan Uželac i Stevo Opsenica, predstavnici dalmatinskih kotara i Livna te ostali gosti.

Pored svečane akademije održane u Narodnom kazalištu, čime je obilježen početak ove značajne obljetnice, u glavnom dijelu proslave održana je smotra preživjelih boraca dalmatinskih brigada i veliki narodni zbor na kome je govorio Vicko Krstulović. U okviru proslave 18-godišnjice oslobođenja Šibenika održana je svečana sjednica NO-a općine, otkrivena spomen-ploča palim borcima u Mandalini i podijeljene spomen-plakete zaslužnim sportskim radnicima.

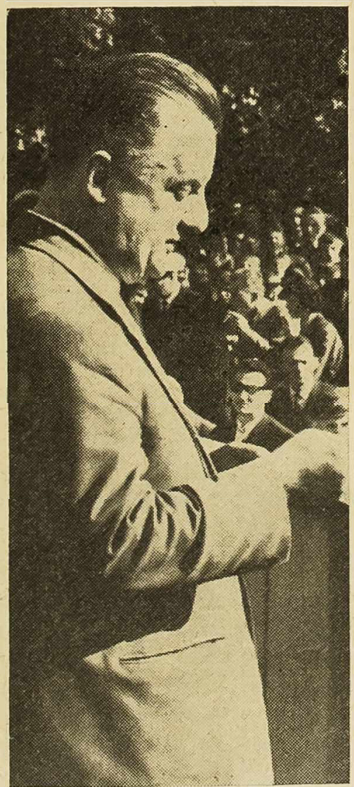
Pred velikim brojem građana, koji su 3. o. m. ispunili Poljanu maršala Tita, održana je smotra 580 preživjelih boraca, na čijem su se čelu nalazili Bogdan Stupar, jedan od komandanata I dalmatinske i Ante Kronja, prvi komesar I dalmatinske proleterske brigade. Pošto je primio raport od Bogdana Stupara, prvi komandant IV operativne zone Vicko Krstulović obišao je postrojene borbe i rukovodioce dalmatinskih brigada. Narodni zbor otvorio je Božo Blažević, predsjednik Kotarskog odbora Udruženja boraca NOR-a Šibenik, a zatim je uzeo riječ drug Vicko Krstulović.

Govor Vicka Krstulovića

Ovu veličanstvenu proslavu, rekao je u početku svog govora drug Krstulović, slavimo danas na tlu ovog našeg herojskog grada, da evociramo uspomene i naša sjećanja na one krvave i teške dane u prvim godinama narodno-oslobodilačkog rata, kada je cijela naša zemlja bila izdignuta fizičkom uništenju od strane fašističkog okupatora i domaćih izdajnika, pritom dodajući da je zato na čelu jugoslavenskih naroda stajala revolucionarna Komunistička partija predvođena CK i drugom Titom, koji su od početka od kraja rata čvrsto bili povezani s narodom, dijelili s njim teška iskušenja, ali i pobjede do konačnog oslobođenja zemlje. 1941. i 1942. godina bile su u historiji naših naroda najteže i, može se reći, najcrnije, ali zato i prelomne godine, značajne za daljnji uspješan tok narodno-oslobodilačke borbe. Isto tako je neosporna činjenica, da su te teške ratne godine u toku II svjetskog rata bile i za narod Dalmacije jedne od najtežih u njegovoj teškoj i burnoj historiji.

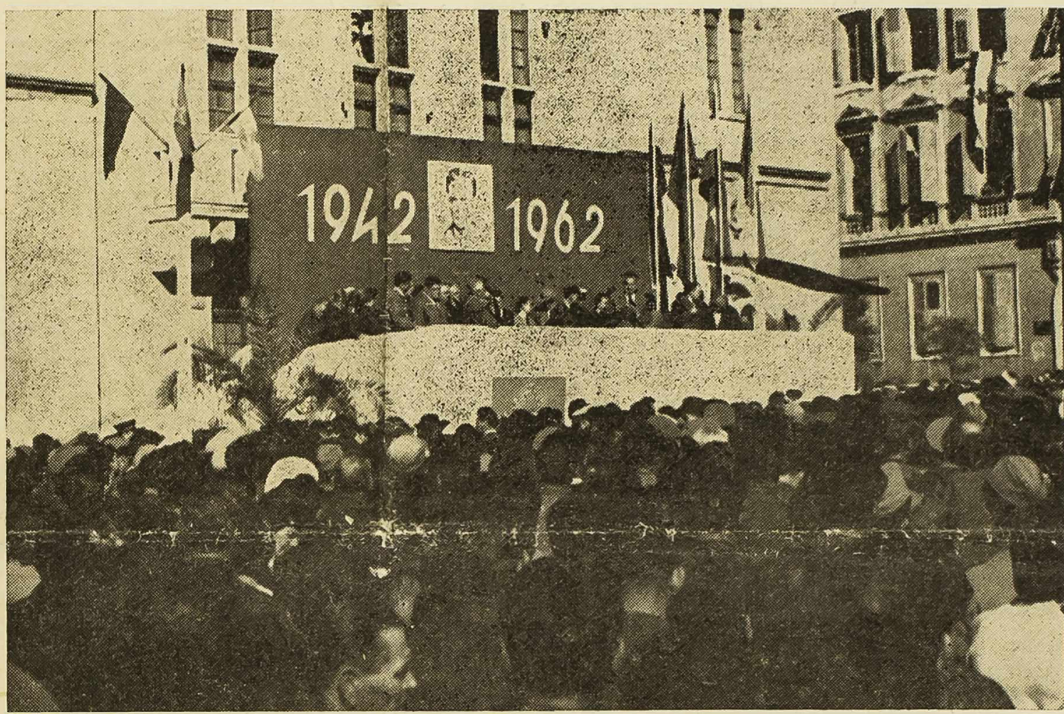
Pošto se osvrnuo na teške uvjete ratnog stanja na području okupirane Dalmacije, u kojoj se nalazilo preko 100.000 neprijateljskih vojnika, drug Vicko Krstulović je zatim rekao, da je unatoč tome, u svim našim gradovima i selima, na svim našim otocima otpočeo organizirani otpor naroda pod neposrednim rukovodstvom Komunističke partije i Narodnog fronta Dalmacije. Počev od prikupljanja oružja, sanitetskog materijala pa do štrajkova radnika i omladine, bombarskih akcija na fašiste i policijske agente, paljenja brodova u splitskoj luci i brodogradilištu. Uporedu s tim pristupilo se osnivanju prvih partizanskih odreda najprije u Splitu i Šibeniku, a zatim i na drugim područjima. Od rujna 1941. do srpnja 1942. u Dalmaciji je formirano preko 10 jačih partizanskih odreda, koji su neprijatelju nanijeli teške gubitke od kojih je najznačajniji poraz u siječnju 1942. na Čilašu kod Sinja. U toku nekoliko mjeseci dalmatinski odredi su se uspjeli povezati sa vojnim i partijskim jedinicama Like i Bosanske Krajinne, gdje je još u 1941. upućeno više desetaکا nacrtačanih boraca iz Dalmacije, predvođeni drugovima Antom Baninom, Matom Stančićem, Franom Kursarom, Antom Kronjom, Živkom Bulatom i drugima.

Očrtavši razvoj prvih partizanskih odreda širom naše zemlje, drug Krstulović je rekao, da je oslobođenje Livna, Duvna, Aržana i drugih mjesta na području Bosne i Dalmacije, bila prva zajednička borba protiv okupatora i snažan prilog razvoju bratstva i jedinstva. Te zajedničke akcije vidno su utjecale da se na području Dalmacije sve jače razvijao narodni ustanak. Od kolovoza 1942. do veljače 1943. u Dalmaciji je na dobrovoljnoj osnovi mobilizirano preko 10.000 boraca od kojih je veći broj upućen u srpske, crnogorske i bosansko-hercegovačke proleterske udarne brigade. Govoreći o osnivanju prvih proleterskih brigada i njihovom herojskom putu,

drug Krstulović je posebno istakao da su za daljnji razvoj narodno-oslobodilačke borbe bili od presudnog značaja herojski napori boraca u prijelazu i zaštiti ranjenika preko Neretve, u borbama na Sutjesci, Zengorji, Gorinju i Donjim Barama. U nastavku svog govora drug Vicko Krstulović se osvrnuo na uspjehe oružane borbe u oslobođenju Splita i srednjedalmatinskih otoka u danima kapitulacije fašističke Italije, kao i na pobje-

(Nastavak na 2. strani)

Sa narodnog zboru na Poljani maršala Tita

Svečana akademija u Narodnom kazalištu

O borbenom putu dalmatinskih brigada govorio kontraadmiral Ante Kronja

Ante Kronja

Slaveći 20-godišnjicu stvaranja I, II i III dalmatinske brigade, kao i ostalih brigada i odreda, narod Dalmacije s ponosom može kazati, da je pod rukovodstvom KPJ i druga Tita u borbi za oslobođenje naše zemlje dao dostojan doprinos. 110 hiljada boraca što su bili svrstani u dalmatinske brigade i odrede — u VIII dalmatinski korpus koji je bio jezgra za stvaranje IV armije, koja je u velikim bitkama i slavnim pobjedama oslobodila Liku, Hrvatsko primorje, Gorski kotar, Istru i sam Trst, nije ponos samo naroda Dalmacije, već cijele naše zemlje, kao što su to i sve ostale slavne jugoslavenske brigade.

To ogromno učešće i doprinos naroda Dalmacije protiv fašističkog okupatora i domaćih izdajnika, proizlazilo je iz njegovog jugoslavenskog patriotizma, vjekovne mržnje protiv osvajača, solidarnosti s ostalim narodom svoje zemlje i neprikosnovnog povjerenja u KPJ i druga Tita.

Odatle se i rađao heroizam omladinaca koji su na poziv Partije u okupiranim gradovima bacali bombe na okupatore, goloruki razoružavali okupatorske patrole i manje oružane stanice, napadali i palili neprijateljske brodove, uništavali sve ono što je koristilo

U Narodnom kazalištu svečanoj akademiji prisustvovali su preživjeli borci i rukovodioci proslavljenih brigada, zatim drugovi dr Ivan Ribar, Marko Belinić, Vicko Krstulović, Ante Roje, Ivo Amulić, Drago Gizdić, Nikola Repanić, Dušan Štrbac, vojni rukovodioci JNA i JRM, te javni i kulturni radnici Šibenika. Referat o borbenom putu dalmatinskih brigada podnio je kontraadmiral Ante Kronja.

U kulturno-umjetničkom dijelu programa nastupilo je RKUD «Kolo» i orkestar šibenskog garnizona pod ravnanjem Nikole Bašića. «Kolo» je otpjevalo tri kompozicije domaćih autora: «Jugoslavijo», i «Naša armija» N. Hercigonje i «Slobodna zemlja» (kantata) R. Gobeca.

okupatoru, svrstavajući se u udarne grupe, bataljone, odrede i brigade, noseći okupatoru udarce i nesigurnost na svakom koraku.

To junaštvo i heroizam u borbi protiv okupatora i njegovih slugu vezano je s ogromnim žrtvama i stradanjima naroda Dalmacije u toku rata. I danas, na kraju druge decenije naše slavne borbe, kada slavimo 20-godišnjicu formiranja prvih dalmatinskih i mnogih drugih jugoslavenskih brigada, kada slavimo 18-godišnjicu oslobođenja grada Šibenika, koji se po svom učešću u našoj revoluciji, po svojim borbenim tradicijama može svrstati u naše najborbenije gradove. Sjećamo se ovog trenutka svih boraca koji su pali u borbi protiv okupatora, za slobodu i nezavisnost naše

zemlje. — Neka im je vječna slava i hvala! Nije neskromno ako kažemo da je Dalmacija i prije rata zauzimala vidno mjesto u borbi naroda Jugoslavije za svoju nezavisnost. Poznate su mnoge demonstracije, zborovi, štrajkovi i konferencije na kojima se osuđivala prohitlerovska politika vlade Cvetković - Maček i vezivanje za zloglasni trojni pakt. Nacionalna i klasna svijest narodnih masa Dalmacije kovala se i razvijala kroz ranije decenije, a osobito u periodu stare Jugoslavije, kada je Komunistička partija i radnički pokret u cjelini bio stavljen izvan zakona; kada je vladao krvavi režim žandarskog kundaka, policijskog pendreka — režim Lepoglave, Glavnjače i ostalih robijašnica.

Lenjinov i naš Oktobar

Prije 45 godina, 7. novembra 1917. godine vijest iz Smoljnog obišla je svijet. Vladimir Iljič Lenjin proklamirao je vlast sovjeta radničkih i seljačkih deputata. U jurišu na Zimski dvorac, uz pobjedničke pljutne «Aurora» one pro hladne novembarske noći ruski proletari počeli su pisati svoje poglavlje u historiji čovječanstva. Socijalizam — do velikog oktobra, teorija, otada postaje društvena praksa koja u nezadrživom hodu osvaja svijet.

Za ova četiri i pol decenija, koliko je prošlo od oktobarskih dana 1917. godine, svijet je doživio ogromne promjene kakve zacijelo ni najveći optimisti nisu predviđali. Otpočelo je razdoblje rušenja klasnih sistema, koji su stoljećima vladali. Na ruševinama kolonijalnog carstva nicali su brojni države. Porobljeni i ugnjeteni dobili su u Oktobru oslonac za borbu na širokom frontu protiv svih oblika nasilja i eksploatacije. Danas se može slobodno reći, da nema meridijana i paralela, ni rasnih i etničkih sredina u kojima ideje Oktobra nisu prisutne. Snaga suvremenog svjetskog socijalizma ne ograničava se samo na teoriji socijalističkih zemalja, ona uključuje radničke i progresivne pokrete svijeta i sva suvremena društvena kretanja koja u svojoj suštini slabe snagu imperijalizma, kolonijalizma i neokolonijalizma.

Svijet u kojem živimo svakodnevno potvrđuje velike i dalekovidne misli Lenjina, a iznad svega misao da se mora voditi neprekidna i uporna borba za mir u svijetu. Socijalizam već po svojoj humanoj misli nema potrebe da svoj put krči oružjem i ratovima. Naprotiv borba za socijalizam znači borbu za mir i sprečavanje ratova. Ostvarivanje ravnopravnih odnosa i suradnje među narodima sastavni je dio te borbe, a također i neophodni preduvjet njenog uspjeha. I kao rijetko kada dosada u ove naše dane velikih iskušenja za čovječanstvo ta misao i takva obaveza treba da stoji pred svim socijalističkim snagama u svijetu. Sa Oktobrom otišla su u nepovrat vremena kad su imperijalisti kao jedini gospodari svijeta između sebe rješavali pitanja rata i mira.

Tekovine i ideje oktobarske revolucije uvijek su bile primjer i nadahnuće za radničku klasu i Savez komunista Jugoslavije. Ponosni na svoje revolucionarno socijalističko iskustvo i rezultate socijalističke izgradnje narodi Jugoslavije sa povjerenjem gledaju na budućnost prema kojoj im ukazuju put Savez komunista i drug Tito. Jer ideje Lenjina bile su vodilja u izgradnji socijalizma, one su nas vodile u našoj vanjskoj politici i našim odnosima sa drugim zemljama, u našoj dosljednoj borbi za mir i ravnopravnu suradnju među narodima. Sa takvim rezultatima i takvim pogledima u budućnost s radošću slavimo dan velikog Oktobra.

U tim teškim danima, rukovodeći našom Partijom i drugom Titom, radni ljudi Dalmacije — radnici, seljaci, mornari, ribari i napredna inteligencija — borili su se uporno i energično za svoja socijalna i ostala prava. Kroz ilegalni rad i dugogodišnju borbu stečena su dragocjena iskustva. Ona su predstavljala najbolju školu kroz koju su se odgajale i čeličile narodne mase, kroz koju su se formirali naši kadrovi za odlučujućih trenutak koji je trebao da dođe.

Upravo zbog toga, kada smo se 1941. godine našli pred oružanim akcijama protiv fašističkih horda, mogli smo i biti onako odlučni i neustrašivi. Znali smo da treba davati žrtve, boriti se, ginuti i proljevati krv po svim ra-

(Nastavak na 2. strani)

Jubilarna proslava dalmatinskih proleterskih brigada i 18 - godišnjice oslobođenja Šibenika

Umirali su pod nosilima, ali nisu napuštali ranjene drugove

- rekao je kontraadmiral Ante Kronja na svečanoj akademiji

(Nastavak sa 1. strane)

tištima Jugoslavije. Ali isto tako smo znali, da jedino na taj način možemo pridonijeti svom udio oslobođenju porobljene zemlje i stvaranju čvrstog bratstva i jedinstva naših naroda. To je upravo i bila ona pokretna snaga koja nas je neodoljivo vukla naprijed. Na početku ustanka Partija nije imala u svim krajevima Dalmacije dovoljno prekaljenih kadrova, sposobnih za krupne događaje i mobilizaciju širokih masa, koje su okupatora dočekale sa prezirom i gnjevom. Razumije se da je i to imalo svog negativnog odraza i pridonijelo neuspjehu prvih partizanskih odreda 1941. godine. Međutim, iskustvo prvih neuspjeha i pomoć koju je CK KPH i CK KPJ pružio organizaciji Dalmacije imalo je pozitivnih rezultata za daljnji razvitak ustanka. Formiraju se partizanski odredi širom Dalmacije u Bukovici, Dinari, Svilaji, Biokovu i Mosoru, Iz Šibenika i okolice, s otoka Iža i drugih mjesta odlaze grupe komunista i SKOJ-evaca u Liku, gdje su svojom hrabrošću u borbama protiv Talijana, četnika i ustaša, mnogo pridonijeli razvijanju prvog borbenog bratstva i jedinstva Srba i Hrvata. Razvitak ustanka u cijeloj našoj zemlji, uspjesi i pobjede proleterskih brigada, kao i pobjede Crvene armije i opći uspjesi naših saveznika protiv fašističke Njemačke i njenih saveznika, omogućilo je još brži razvitak ustanka u Dalmaciji. Tome je naročito doprinio dolazak proleterskih i udarnih brigada na čelu sa VS, koji su u svom pohodu na Bosansku krajinu stigli krajem jula u rejon Livna. Dolazak rukovodstva NOB i revolucije sa prekaljenim brigadama u područje koje je povezano s Dalmacijom, imalo je veoma krupan značaj za daljnji razvoj NOB-a. Tu su proleterske brigade nakon oslobođenja Duvna, Suice, Livna i sela u Duvanjskom i Livanjskom polju stupile u borbene kontakte sa partizanskim jedinicama Srednje dalmatinskih odreda. To su bili radosni susreti boraca Dalmacije sa borcima proleterskih brigada. Rukovodstvo NOP Dalmacije i članovi Pokrajinskog komiteta KPH za Dalmaciju stupili su tada u kontakt sa VS i CK, gdje su ih upoznali sa stanjem NOB i situacijom u Dalmaciji. Na sastanku sa drugom Titom ostalim članovima VS, koncem jula 1942. god. riješeno je da se pristupi formiranju krupnijih partizanskih jedinica - brigada. Odlučeno je da se uskoro formira I dalmatinska brigada. Tada se širom Dalmacije kreću stotine i stotine novih boraca iz Šibenika, Splita i njihove okolice, sa Primorja i otoka, iz Bukovice, Sinsje krajine, Biokovsko-neretvanskog kraja, da se svrstaju u borbene redove, ne samo postojećih dalmatinskih odreda na području Dalmacije, kao i dalmatinskih brigada koje su nakon toga formirane, već i da masovno popune proleterske i udarne brigade koje su bile sa VS.

Po direktivi Vrhovnog štaba počinje formiranje brigada u Dalmaciji. Tako je od početka septembra do januara formirano 5 brigada i to:

- Prva dalmatinska NOU brigada formirana je 6. septembra 1942. godine u s. Dobro kod Livna. U njen sastav ušli su:
- I dalmatinski udarni bataljon »Ante Jonić« iz Srednje-dalmatinskog odreda;
- bataljon »Bude Borjna« iz Srednedalmatinskog odreda,
- bataljon »Jozo Jurčević« iz Biokovskog odreda;
- bataljon »Tadije Anušića« isto iz Srednedalmatinskog odreda.

Formiranje Prve dalmatinske brigade kao i drugih, predstavlja svakako krupan korak NOB u Dalmaciji. Ona je kasnije po naredjenju Vrhovnog štaba u novembru, ušla u sastav III divizije u kojoj je zajedno sa V crnogorskom i X hercegovačkom brigadom.

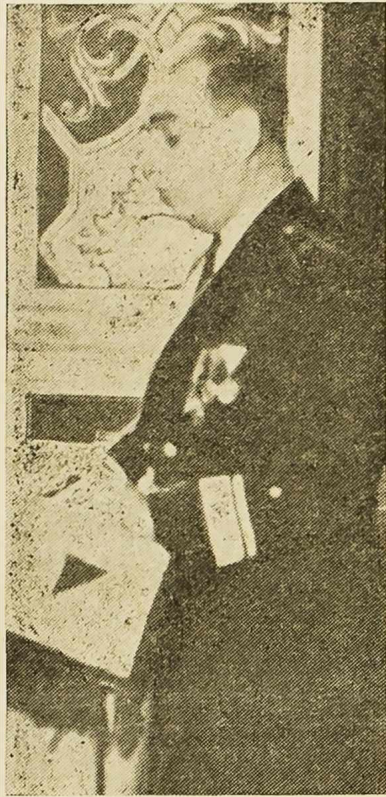
Druga dalmatinska brigada formirana je 3. oktobra u Unišću kod Dinare. U njen sastav ušle su jedinice:

- bataljon »Branke Vladušić« iz Sjevernodalmatinskog odreda;
- Dinarski bataljon;
- Vaganjski bataljon koji je formiran od boraca iz Primorja.

Nekoliko dana kasnije u njen sastav je ušao I primorski bataljon sastavljen od boraca o. Iža.

Brigada je imala ukupno oko 1.000 boraca. Po naredjenju Vrhovnog štaba od 1. novembra 1942. godine, brigada je ušla u sastav Druge proleterske divizije zajedno sa Drugom proleterskom brigadom i Četvrtom crnogorskom proleterskom brigadom.

Treća dalmatinska brigada formirana je u s. Vrbi kod Muća 12. novembra 1942. godine. U njen sastav ušli su:

- Dva bataljona od Mosečkog odreda;
- Mosorski bataljon i Rogoznička četa.

Brigada je pri formiranju imala oko 650 boraca, i kada je formirana IX dalmatinska divizija početkom februara 1943., zajedno sa IV i V dalmatinskom brigadom ušla je u njen sastav. Od prvog dana formiranja ovih brigada počinje njihov borbeni, teški i slavni put, put koji ih je ovjenčao slavom pobjede i uvrstio ih u red naših najboljih brigada. To potvrđuju borbe Prve dalmatinske oko Livna, zatim borbe za Jajce gdje su borci ove brigade po snijegu i hladnoći zauzeli Čušinu, dominantni položaj nad Jajcem, koji je bio uporno branjen od Nijemaca, ustaša i domobrana. U odbrani Jajca brigada je izgubila svog koman-

Kraj govora Vicka Krstulovića

(Nastavak sa 1. strane)

donosni put dalmatinskih brigada u konačnom oslobođenju zemlje. Neosporna je činjenica, rekao je drug Krstulović, da je Dalmacija sa svojim brigadama i divizijama, Osmim korpusom i mornarčkim jedinicama odigrala historijsku ulogu u oslobodilačkom ratu, u kojem je od preko stotinu tisuća boraca poginulo 25 tisuća hrabrih sinova i kćeri, i na kraju došao, da su političke i društvene snage, čitav narod Dalmacije dužni da čuvaju i dalje razvijaju bratstvo i jedinstvo naših naroda, naš današnji i buduć revolucionarni razvoj za dobrobit i sreću našeg naroda.

Kraj govora druga Krstulovića bio je popraćen burnim pljeskom, a zatim je iz grla okupljenog naroda na čelu sa preživjelim borcima odzvanjalo pjesma »Druže Tito, mi ti se kune- mo...« S ovog narodnog zbora upućen je pozdravni brzojav Vrhovnom komandantu drugu Titu, koji je pročitao Milo Vlahov, prvoborac ovog kraja.

danta, španskog borca iz Cetinske doline, Bilića Božu-Marjana. Na području oko Travnička, gdje vodi borbe s ustašama i domobranima, zatiče je IV ofenziva. Isto tako Druga i Treća dalmatinska brigada vode borbe odmah po formiranju. Druga dalmatinska bori se oko Bosanskog Grhova, Knina, Livna i Duvna, a zatim pred početak IV ofenzive januara 1943. zajedno sa jedinicama II divizije kreće prema Prozoru, Posušju i Aržanu.

Treća dalmatinska djeluje na područje Cetinske krajine, Dinare i padina Mosora, gdje vrši napade na neprijateljska uporišta i u decembru oslobađa Vrliku. Pred početak IV ofenzive vodi borbe s četnicima u Kninskom i Petrovom polju, odakle se prebacuje na prostor oko Imotskog gdje ulazi u sastav IX dalmatinske divizije.

Teške borbe koje su od početka IV neprijateljske ofenzive počele bjesniti prema cijeloj slobodnoj teritoriji, nametnule su potrebu da se sve dalmatinske brigade uključe u sastav glavne operativne grupe, koja je bila pod neposrednim rukovodstvom Vrhovnog štaba.

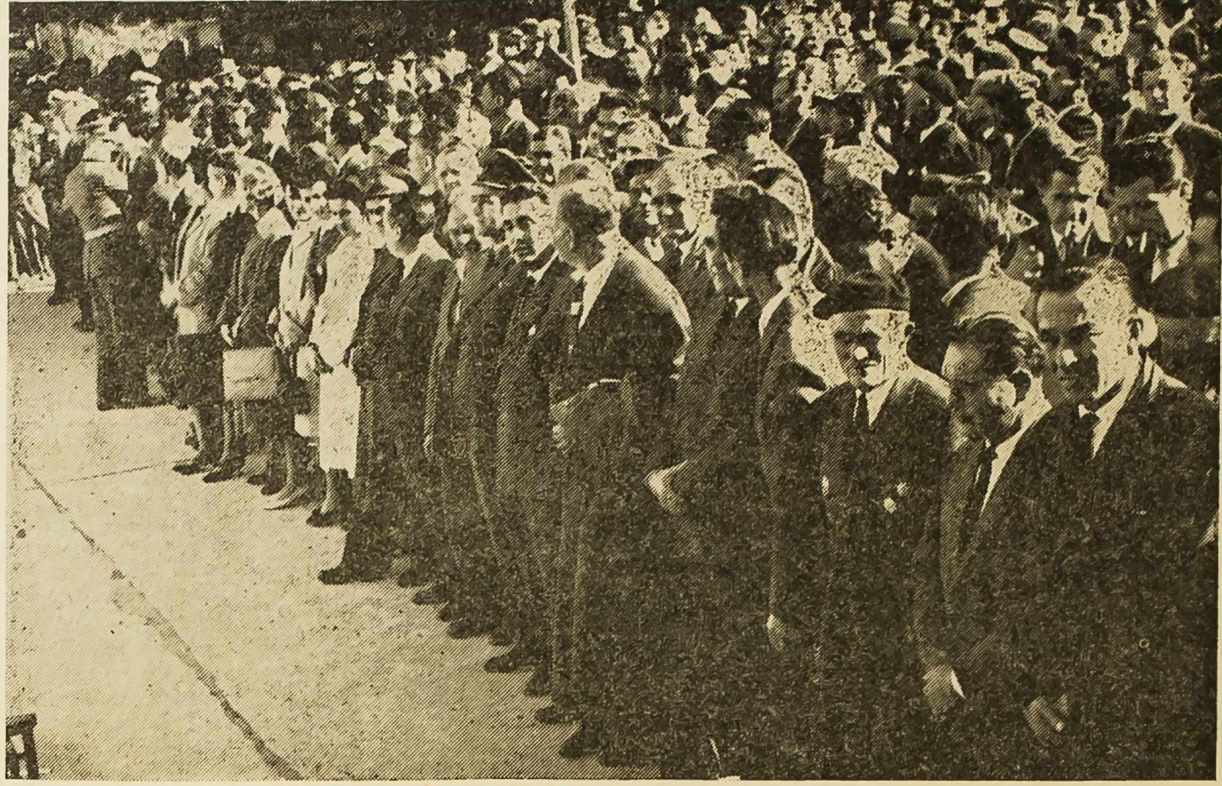
Sve naše brigade učestvovala su u grupi koja je imala najodgovorniji zadatak u toku IV neprijateljske ofenzive. Njihove borbe i zadaci od prvog dana ofenzive bili su teški i značajni. Borbe Prve dalmatinske oko Gornjeg Vakufa, zauzimanje Prozora, borbe oko Konjice, Ostrožca, zatim prema Mostaru, u Nevesinjskom polju i kod Gackoga, ispunjene su divnim primjerima hrabrosti i borbenosti boraca i rukovodilaca ove brigade. Bitka za Prozor, koja je trajala 2 dana i gdje se Prva brigada posebno istakla, jeste jedna nova stranica - pored Jajca - u historiji ove brigade.

Zar se mogu zaboraviti borbe Druge dalmatinske brigade poslije pada Imotskog i Posušja koje je vodila kod Jablanice, a posebno na Neretvi i na prelazu preko Neretve. U bitci za ranjenike na Neretvi ova je brigada 5. marta zauzela Jablanicu i odbacila Talijane i četnike. Tu je Druga dalmatinska stvorila mostobran na Neretvi, koji se kasnije širio i preko njega su prešle naše snage u gornji tok Neretve prema čestj Ulog - Kalinovik. U pripremanju prelaza preko Neretve i stvaranju mostobrana posebno se istakao drug Stevo Opačić sa svojom desetinom i još neki drugi dobrovoljni bombaši iz trećeg bataljona. Oni su u kratkom vremenu izvršili svoj zadatak. Nečujno su preko porušenog mosta prešli rijeku, spretno se popeli uz skelet mosta i primakli se nepogrešno pod mitraljeska gnijezda četnika, te ih uništili. Bombaši su sva njihova uporišta tako brzo, smiono i odlučno likvidirali, da su svojim junaštvom izazvali divljenje i stekli priznanje svih boraca i rukovodilaca ove glavne operativne grupe.

Prelaskom preko Neretve glavna NOV sa ranjenicima našla se u kanjonu Neretve te planine Prenja i V. Sočice. Poseban problem u ovoj situaciji je nošenje ranjenika i njihovo osiguranje. Za ovaj zadatak od strane Vrhovnog štaba bila je angažirana IX dalmatinska divizija u kojoj se nalazila III dalmatinska brigada, koja je tada obezbjeđivala akcije II divizije u pravcu Jablanice. Po prelasku Neretve, zajedno s ostalim jedinicama IX dalmatinske divizije, brigada učestvuje u nošenju teških ranjenika po sniježnom i besputnom Prenju. To je bio zadatak koji je jednako tražio hrabrost i svijest i ogromne ljudske napore, čije je ostvarenje plaćeno velikim ljudskim žrtvama. Bez hrane i odmora, pod neprekidnim djelovanjem neprijateljske avijacije i artiljerije, borci ove i ostalih brigada IX divizije, umirali su pod nosilima, iscrpljeni od umora, hladnoće i gladi, ali nisu napuštali ranjene drugove.

Uspješni prenos ranjenika preko Čvrstnice i Prenja spada u najplemenitiju ljudsku stranu navoborac ovog kraja.

(Nastavak na 3. strani)

Preživjeli borci dalmatinskih brigada

Svečana sjednica NO šibenske općine

I dalje razvijati dosad stvorene tekovine u našem društvenom životu - rekao je predsjednik NO općine inž. Zvone Jurišić

Pošto je evocirao uspomene na stvaranje i razvoj prvih partizanskih jedinica i njihov udio u narodnooslobodilačkoj borbi, drug Zvone Jurišić je rekao da je preko 8 tisuća boraca iz Šibenika i okolice sudjelovalo u narodnoj revoluciji uz punu pomoć cjelokupnog stanovništva i da je oko 3 tisuće sinova i kćeri slobodarskog Šibenika položilo živote.

Govoreći zatim o poslijeratnoj izgradnji i doprinosu građana ovog dalmatinskog grada, drug Jurišić je istakao da je 18-godišnje razdoblje, što je ostalo za nama

Povodom 18-godišnjice oslobođenja Šibenika održana je u dvorani kina »20. april« svečana sjednica NO općine. Pored odbornika sjednici su prisustvovala istaknute političke i vojne ličnosti koje su učestvovala u proslavi 20-godišnjice stvaranja prvih dalmatinskih proleterskih brigada. Prisustvovali su također roditelji palih boraca, predstavnici javnog i kulturnog života šibenske komune i brojni gosti.

Prigodni referat podnio je predsjednik NO općine, inž. Zvonimir Jurišić. Zatim su objavljene nagrade učenicima šibenskih škola za najbolje pismene i likovne radove na temu oslobođenja Šibenika.

Na kraju svečane sjednice upućeni su pozdravni brzojavi predsjedniku Reublike Josipu Brozu Titu i predsjedniku Sabora NR Hrvatske dru Vladimiru Bakariću. Poslije sjednice položeni su vijenci na spomen-ploču oslobođiocima grada, u Parku strijeljanih i na kosturnicu palih boraca na Raskrižju.

ispunjeno velikim naporima i samoodricanjem naših građana, sve cilju kako bi se što prije izliječile rane dobivene u ratu. U tom periodu Šibenik i komuna doživjeli su preporod na svim područjima života i rada. Zato i najpotpuniji podaci o tim zbivanjima nisu u stanju da nam predoče pravu sliku svih promjena, koje su se dogodile od oslobođenja do danas. Samo broj zaposlenih prema predratnom stanju mnogostruko se povisio, tako da je danas zaposleno preko 15 tisuća ljudi. Broj stanovnika koji su se prije rata isključivo bavili poljoprivredom smanjio se od 75 na 15 posto, a u samom gradu je taj broj sveden je na minimum. Sve te promjene, rekao je u nastavku svog govora drug Jurišić, nastale su kao direktna posljedica ogromnog porasta industrije i drugih djelatnosti. Industrijska proizvodnja porasla je prema 1949. godini za šest i po puta. Izgrađeno je nekoliko industrijskih objekata u koje je uloženo nekoliko milijardi dinara.

(Nastavak na 3. strani)

Visoki gosti na svečanoj sjednici NO-a

Sa svečane sjednice NO općine

Iz referata druga Ante Kronje na svečanoj akademiji

Naša sela doživjela su
korjenite promjene

(Nastavak sa 2. strane)

Vrijedni rezultati postignuti su u pomorskoj privredi. Luka je gotovo potpuno dovršena i sada se radi na njejoj mehanizaciji, tako da će ovogodišnji promet doći cifru od milijun tona. Ništa manji rezultati nisu zabilježeni i u ostalim privrednim oblastima, kao što su saobraćaj, trgovina, ugostiteljstvo i turizam.

U nastavku govora drug Jurišić se osvrnuo na još neke važne momente iz života našeg grada. On je rekao da je opći porast proizvodnje ubrzao povećanje gradskog stanovništva i stalan priliv novih stanovnika. U gradu danas živi oko 30 tisuća ljudi, što je dvostruko od onog broja u predratnom razdoblju. To je komunalnoj izgradnji nametnulo nove probleme za čije rješavanje su bili potrebni mnogi napori i žrtve. Bez obzira što naša komunalna izgradnja od danas nije bila u stanju da upotpunosti slijedi tok privredne izgradnje i opći porast životnog standarda, ipak smo u toj izgradnji zabilježili najveće moguće rezultate. Grad Šibenik i njegova bliža okolica riješili su osnovne komunalne probleme: vodovod i električfikaciju. Za razne komunalne radove utrošeno je u Šibeniku i okolici u ovoj godini više od 300 milijuna dinara.

Jedan od najosjetljivijih gradskih problema svakako je stambeno pitanje i izgradnja novog stambenog prostora. Međutim, ovaj problem, rekao je drug Jurišić, ne rezultira samo iz toga što se prividno malo gradi u odnosu na porast gradskog stanovništva. On rezultira još iz toga, što je porast životnog standarda uvjetovao veće potrebe širih slojeva radnih ljudi koji se više ne mogu miriti s uvjetima stanovanja kakvi su bili prije rata ili neposredno poslije oslobođenja. Dosad je u Šibeniku izgrađeno više od 2500 stanova, što predstavlja blizu 80 posto od stanova koliko ih je bilo prije rata. U ovoj godini izgrađeno je 289 stanova u vrijednosti od 828 milijuna dinara, dok se u gradnji nalazi još 392 stana čija će vrijednost iznositi oko milijardu i 622 milijuna dinara.

Govoreći o sve manjoj razlici

u životu ljudi između grada i sela, predsjednik NO-a je rekao da su se u velikoj mjeri izmijenili i uvjeti života na selu. Gotovo 5000 ljudi sa sela zaposleno je u industriji. U našim selima intenzivno se radi na rješavanju problema elektrifikacije i vodovoda. U oblasti zdravstvenog osiguranja i socijalne zaštite postignuti su izvanredni rezultati zahvaljujući materijalnoj pomoći zajednice. Šibenska bolnica spada u red naj suvremenije opremljenih ustanova te vrsti u zemlji, broj liječnika se rapidno povećao, izgrađene su i adaptirane ambulante i zdravstvene stanice, dispanzeri i drugi objekti. Uz dobro organiziranu zdravstvenu službu poboljšana je zaštita stanovništva, djece i novorođenčadi.

Krupni materijalni napredak odrazio se i na razvoj prosvjete i kulture. Bez obzira što u našem gradu nisu riješeni svi problemi iz ove oblasti, postoji orijentacija da se oni u skoroj perspektivi riješe. Na području školstva osjeća se još uvijek ostatak prošlosti, koji će se vrlo teško moći riješiti u doglednoj budućnosti. Izgradnjom 14 novih škola na selu, uz one u gradu, osnovnim školovanjem obuhvaćena su sva djeca. Velike promjene nastale u privrednoj strukturi grada i odgovarajuće potrebe za kadrovima nameću potrebu otvaranja novih stručnih škola, što će zajedno s općom brigom poboljšanje materijalnog stanja škola i otvaranjem novog školskog prostora znatno ublažiti nastale probleme.

Svoje izlaganje drug Jurišić je zaključio riječima: »U našem sistemu socijalističke demokracije sa širokom decentralizacijom nadležnosti, koja se temelji na samoupravljanju radnih ljudi u privredni i drugim oblastima društvenog života zavisi velikim dijelom o nama samima do kojeg ćemo stepena razviti naše materijalne snage i poboljšati životne uvjete radnih ljudi. U tom pravcu pred nama stoji krupni zadatak, koji treba još više da učvrsti i dalje razvijaju dosad stvorene tekovine, i time pridomijeti da naš grad i komunna u cjelini budu još veći i ljepši, da postanu ponos svojih građana i cijele šibenske komunne.«

(Nastavak sa 2. strane)

še NOB. Tu je došla do punog izražaja očinska briga druga Tita za ranjene borce i spremnost njihovih drugova, boraca dalmatinskih brigada, da za njihovo spašavanje dadu i svoje živote.

Ovaj teški zadatak ipak je ostavio kobne posljedice. Veliki broj boraca obolio je od tifusa, kojemu je pogodovala iscrpljenost i slaba ishrana boraca. To je degetkovalo redove brigada IX divizije i polovinom aprila došlo je do njenog rasformiranja. Treća brigada je reorganizirana i popunjena boricima iz ostalih dviju brigada. Ostalo ljudstvo IX divizije najvećim je dijelom upućeno u Prvu i Drugu dalmatinsku brigadu, kao i u ostale proleterske brigade.

Poslije IV ofenzive svaka od ove tri brigade nastupala je prema zadacima Vrhovnog štaba, koje su dodijeljene divizijama u čijem su sastavu bile. Tako je Prva dalmatinska krenula iz rejonu Nevešinskog polja prema Gačkom na hercegovačko - crnogorsku granicu, a Druga brigada iz Kalinovika preko Drine prema Sandžaku. Treća brigada je pučena iz rejonu Kalinovika ka Plevljima, gdje je zaminjena Treću krajišku brigadu. Do početka V ofenzive sve su one vodile borbe sa četničkim jedinicama. Značajno je ovdje spomenuti prelaz Druge dalmatinske preko Drine prilikom borbi sa četnicima Draže Mihajlovića. Pokušaji prijelaza preko Drine vršeni su nekoliko puta od jedinica Druge divizije. Poslije svih priprema 6. aprila 1943. godine, Druga dalmatinska prelazi prva Drinu. Sa većim splavima, koristeći maglu, u vrlo kratko vrijeme prešao je Drinu cijeli treći bataljon, onaj isti čiji su borci prvi prešli Neretvu, i krenuo u napad na četnike, čime je otvoren prolaz i ostalim jedinicama II divizije.

Uz herojske podvige ovih proslavljenih brigada u toku IV ofenzive, kao njihova nova stranicica jesu naprezanja, primjeri herojstva i ogromne žrtve u borbama kroz V ofenzivu.

Nezaboravne su borbe ovih brigada kod Nikšića gdje je Prva brigada vodila teške borbe sa Nijemcima. Treća brigada na rijeci Čekotini, zatim na Vučevu i na Sutjesci, Druga dalmatinska oko Gornjih i Donjih Bara. Sve su one duboko vezane za jednu od najtežih i najslavnijih bitaka, za bitku na Sutjesci. Govoreći na proslavi dvogodišnjice Prve dalmatinske brigade na Visu 1944. godine, drug Tito je rekao: »Slavne borbe u V ofenzivi, kada je Prva dalmatinska brigada morala svojim grudima da krči put kroz valovitu Sutjesku razbijajući neprijateljski обруč, pokazale su da nema teškog zadatka kojeg sinovi Dalmacije ne mogu izvršiti«. Zar to nepotvrđuju i borbe Druge

dalmatinske na Barama, koja je u dramatičnoj borbi oko mostobrana na Sutjesci odigrala najznačajniju ulogu na lijevom boku prve grupe kod G. Bara — D. Bara — Planica — Crkvice. Svojim junaštvom, samoodricanjem i spremnošću na izvanredno teške žrtve, u borbi koja je trajala 3 dana, ona je ostavila gotovo polovinu svog sastava na Grebenu Tovarnice — Gornje i D. Bare, boreći se neustrašivo za svaki kamen, za svaku stopu zemlje.

Na 15-godišnjicu bitke na Sutjesci, govoreći o herojstvu i nadčovječanskim naporima koje su pokazali borci i rukovodioci jedinice u toj bitci, drug Tito je posebno istakao ulogu Druge dalmatinske. On je rekao: »Ja nikada neću zaboraviti kada sam dobio od komandanta bataljona Druge

žrtve, spremnost da se bore ne samo u Dalmaciji već širom cijele zemlje, to je ono što je sve nas krasilo, ne samo u IV i V neprijateljskoj ofenzivi, već u toku čitavog NOR-a. Iako bez nekih borbenih iskustava, borci ovih brigada od samog njihovog formiranja ispoljavali su ovakve kvalitete i vrline. Njih je nosila i nadahnjivala ljubav za slobodom, mržnja prema neprijatelju i ogromno povjerenje u druga Tita i Partiju.

Poslije V ofenzive nastupa nova era u borbenom putu ovih brigada. Borci Treće brigade su pri kraju V ofenzive popunili Prvu i Drugu dalmatinsku brigadu, jer je ova rasformirana 6. juna. Prva dalmatinska, iz centralne Bosne gdje je osiguravala Vrhovni štab, upućuje se po na-

taljona, koji su poslije Sutjeske ostali u Hercegovini. Ova brigada je do njenog povratka u sastav IX dalmatinske divizije januara 1945. godine vodila žestoke i teške borbe sa četnicima i Nijemcima (a u Srbiji i sa Bugarima) duž cijele Crne Gore, Sandžaka i Srbije. Djelujući na prostoru Nikšića, Grahova i Vilusa, ona je upadala i u Hercegovinu kao i prema Konavljima. U oktobru učestvuje u oslobođenju Konavla i Dubrovnika, a kasnije i Boke Kotorske. Po naređenju Vrhovnog štaba ona se krajem 1944. godine uključuje u sastav IX dalmatinske divizije, po čijem se naređenju prebacuje na prostor Čapljine da bi učestvovala s ostalim dalmatinskim i hercegovačkim jedinicama u oslobađanju Širokog Brijega i Mostara.

Krajem augusta ponovo je formirana Treća brigada, koja sa popunjenom Prvom dalmatinskom, koja se vratila u Dalmaciju, ulazi u sastav ponovo formirane IX divizije. Značajne su borbe ove divizije nakon kapitulacije Italije u odbrani oslobođenog Splita od njemačkih snaga. Odbrana Splita i blokada Klisa trajala je 17 dana uz stalne borbe s Nijemcima i neprekidnim bombardiranjem avijacije. Nijemci su željeli da po svaku cijenu razoružaju Talijane, zauzmu gradove, zaposjednu najvažnije komunikacije i luke, čemu su se suprostavili borci dalmatinskih brigada. Zato su se od septembra pa do decembra vodile žestoke borbe za Split, a kasnije za obalu i druga mjesta. Krajem novembra neprijatelj je uspio ovladati obalom, ali ne i uništiti našu snagu.

Kroz ovo vrijeme formirano je 10 novih brigada, a u oktobru 4 dalmatinske divizije — IX, XIX, XX i XXVI, koje su ušle u sastav VIII dalmatinskog korpusa. Nakon napuštanja Hvara, Brača i poslije napada na Korčulu, uslijed njemačke ofenzive na dalmatinske otoke — XXVI divizija, a sa njome i Prva dalmatinska povlače se na otok Vis, gdje zajedno s ostalim jedinicama učestvuju u organizaciji i učvršćenju odbrane otoka. Na Visu se tada formira jaka udarna snaga od jedinica XXVI divizije i RM. Vis je provodio odluku Vrhovnog štaba da se ova bazu pretvori u pravu tvrđavu, u kojoj ne samo svaki borac, već i svaki stanovnik treba da bude spreman izvršiti svoj zadatak do kraja.

Držanje otoka Visa imalo je ogroman značaj za čitavu NOB. Na njemu je od juna 1944. bilo sjedište Vrhovnog štaba i CK KPJ. Sa njega je održavana veza sa saveznicima. Sa Visa su vršene operacije na druge otoke: na Korčulu, Mljet, Šoltu, Brač i druge. Na Visu je govorio drug Tito boricima Prve dalmatinske brigade prigodom dvogodišnjice njihovog formiranja, kada je posebno istakao naše poznato geslo — »Tuđe nećemo, a svoje ne damo«, poslije čega se krenulo u završne operacije za konačno oslobođenje naših otoka, obale i mjesta duž obale.

Prva dalmatinska brigada s ostalim jedinicama XXVI divizije i RM kreće u borbu za oslobođe-

(Nastavak na 4. strani)

Nagrade učenicima
za najbolje radove

Prva nagrada za osnovne škole dodijeljena je Snježani Bjažić, učenici VII razreda I osnovne i Mariji Branjici učenici VIII razreda IV osnovne, drugu nagradu dobili su Živana Ljubković, učenica VIII razreda III osnovne i Danilo Perićić, učenik VII razreda III osnovne, dok je treća nagrada dodijeljena Zoranu Zec, učeniku VIII razreda I osnovne i Maji Balan, učenici VIII razreda IV osnovne.

Prva nagrada za srednje škole dodijeljena je Zorajdi Runjić, u-

čenicu IV razreda Gimnazije, druga nagrada Vilimj Lasan, učenici IV razreda Ekonomske škole, a treća nagrada dodijeljena je Aniki Marić, učenici I razreda Gimnazije. Za likovna ostvarenja prva nagrada dodijeljena je Branke Lovrić, učeniku III razreda Gimnazije, drugu nagradu dijele Jagoda Jareb, učenica VIII razreda IV osnovne i Gordana Dadić, učenica VII razreda I osnovne, dok je treću nagradu dobio Josip Grgas, učenik VI razreda I osnovne škole.

Spomen-plakete uručene sportskim radnicima

U petak 2. ovog mjeseca u Gradskoj vijećnici održana je skromna svečanost, kojom prilikom su podijeljene nagrade za služnim sportskim radnicima za njihov dugogodišnji rad na unapređenju fizičke kulture na području kotara Šibenik. Ova je svečanost održana u povodu 18-godišnjice oslobođenja Šibenika. Sportske nagrade podijeljene su 86-oric sportskih aktivista.

Zlatnom plaketom za 30-godišnji rad nagrađen je Mario Lušić, veteran veslačkog sporta.

Srebrnu plaketu za 20-godišnji rad dobili su Jakov Aras, Anđelko Belamarić, Jere Blažević, Ante Bujas, Jere Bego, Mate Belamarić, Anton Baica, Tođe Čeko, Josip Đurić, Ante Erak, Draško Jurišić, Boško Karadole, Stanko Knez, Ante Lučev, inž. Ante Luketa, Slavko Luštica, Josip Macanović, Rudolf Naglič, Sime Skarica, Hrvoje Tikulin, Zvonko Tedling i Vladimir Berić.

Za desetogodišnji rad u sportskim organizacijama brončanom plaketom nagrađeni su: Nikola Andrić, Ante Antić, Ciro Antunac, Jure Aralica, Josko Bego, Zlatko Belamarić, Ante Belama-

Sa svečanosti u Gradskoj vijećnici

Prizor sa svečane akademije

dalmatinske brigade, koji se nalazio na kritičnom položaju, poruku koju je glasila: — Izgubio sam pola ljudstva, ali budite uvjereni da ćemo zadržati neprijatelja koji neprekidno juriša na nas. — To su bile velike riječi. To su bile riječi heroja — heroja naše NOB« kaže drug Tito.

I zaista, svi mi borci dalmatinskih brigada i narod Dalmacije možemo se time ponositi. Borbenost, visoka svijest, spremnost na svake napore bez obzira na

redenu VŠ u Dalmaciju, jer se očekuje kapitulacija Italije, a s time u vezi i značajna uloga i zadaci Prve dalmatinske brigade. O tome je boricima i starješinama govorio drug Tito prije nego su krenuli na taj put. S ovom brigadom kreće i grupa rukovodilaca, Dalmatinaca, iz rasformirane IX divizije i drugih jedinica.

Druga dalmatinska brigada, od koje su se oprostili borci Prve dalmatinske zajedničkim čišćenjem četnika na Kraljici, kod Banovića i Tuzle, odlukom Vrhovnog štaba vraćena je zajedno sa crnogorskim brigadama u Crnu Goru. Po dolasku u Crnu Goru ona ulazi u sastav Drugog crnogorskog korpusa, a kasnije u Primorsku grupu. U njen sastav bio je u to vrijeme uključen treći bataljon Prve dalmatinske brigade, kao i dijelovi drugog ba-

rić Petar Bosnić, Nikica Bujas, inž. Pavo Bujas, Josko Bujas, Meira Bukić, Ante Bukić prof. Ante Bulat, Mate Crnogaća, Miro Crnogaća, Branko Friganović, Neven Guberina, Nikica Iljadica, Konstatin Jaša, Ante Jelenković, inž. Zvone Jurišić, Miro Karadole, Marinko Konjevoda, Ante Marenci, Ivica Maroti, Novica Novak, Tonj Petrić, dr Srećko Postružnik, Mario Radić, Mladen Radić, Miro Rončević, Vlado Slavica, Dušan Subro, Petar Stojić, Paško Škarica, Petar Škarica, dr Radoslav Škarica, Ante Skorin, Ivan Soljan, Ante Supe, Vinko Supe, Ante Supuk, Stanko Tambača, Ante Validžić, Ante Vrečić, Milivoj Vuletić, Stipe Zjajić, Mirko Zorić, Mijo Zorić, Dalibor Zrnčević, Hrvoje Zrnčević, Vid Jurišić, Rade Sunara, Ivo Vučić, DTO »Partizan« Šibenik, »Subičevac« Šibenik, »Val« Šibenik, STK »Šibenik«, Sindikalna podružnica »Velimir Škorpić« i SD »Mornar« Zlari.

Nagrade su podijelili potpredsjednici Saveza organizacija za fizičku kulturu kotara i općine dr Srećko Postružnik i Nikica Zorić.

Spomen-ploča palim
borcima u Mandalini

U gradskom predjelu Mandalina, u povodu 18-godišnjice oslobođenja Šibenika otkrivena je spomen-ploča u znak sjećanja na 58 palih boraca Mandalino u narodnooslobodilačkoj borbi. Uspomene iz doba NOB-a i o doprinosu Mandalinjana narodnoj revoluciji evocirao je prvi sekretar partijske organizacije u Mandalini Branko Periša, sadašnji sekretar Općinskog komiteta SK Zadar. On je, između ostalog, rekao da su unatoč jakom neprijateljskom garnizonu, koji se nalazio u Mandalini, već u 1941. godini vršene pripreme na organiziranju otpora i stvaranju prve borbenih jedinica. Prve večve grupe boraca krenule su iz Man-

daline u veljači 1942. a zatim su iste godine slijedile još jače udarne grupe u NOB-u. Mandalina je u narodnooslobodilačkoj borbi dala velik broj boraca. Gotovo svaki peti stanovnik ovog predjela nalazio se u jedinicama narodnooslobodilačke vojske. Nakon minute šutnje, čime je odana pošta palim boricima, spomen-ploču otkrio je Branko Periša. Ovoj svečanosti prisustvovali su narodni zastupnik dr Ivan Ribar, kontraadmiral Ante Kronja, predsjednik Općinskog odbora boračkih organizacija Šibenika Iviša Baranović, sekretar Općinskog komiteta SK Šibenik Paško Periša, rodbina poginulih boraca, šibenska narodna glazba i više stotina građana Mandaline.

Nastup »Kola« i orkestra šibenskog Garnizona

Kraj referata kontraadmirala Ante Kronje

Heroizam na koji narod Dalmacije može biti ponosan

(Nastavak sa 3. strane)

ne naših otoka Brača, Hvara, Dalmacije. Taj put vodi prema Vukovom Klanacu, gdje je izvojevala veliku pobjedu nad 369. legionarskom divizionom, koja je potpuno razbijena. Dalje se nastupa preko Metkovića prema Splitu — Šibeniku, gradu u kojem vršimo ovu našu proslavu, a kojega su 3. novembra prije 18 godina oslobodili borci Prve dalmatinske proleterske brigade.

Dozvolite mi, drugovi i druga-ricke, da pročitam što je tom prilikom zapisano u dnevniku brigade prije 18 godina: »Naše snage ušle su u Vrpolje 2. novembra ujutro i potpomognute tenkovima i artiljerijom nastavile goniti neprijatelja u pravcu Šibenika. U samom gradu neprijateljske snage iznosile su oko 2 bataljona pušadje ojačane artiljerijskom i mornaričkom pješadijom. Istog dana došlo je do napada neprijateljskih položaja ispred Šibenika. Žestoke borbe vodile su se cijeli dan. Padale su u naše ruke jedna za drugom utvrde. Trećeg novembra ujutro borba se vodila u sam grad. Šibenik je bio oslobođen. Gradani su željno očekivali svoje oslobodioce, partizane, borce Prve dalmatinske. U gradu se osjećao novi duh, nova

snaga koja pokreće sve. Staro i mlado, muško i žensko izašlo je iz kuća. Na ulicama se čuje samo riječ partizani, NOV, a suze radnice tekle su niz osušena patnička lica naših očeva i majki.

Odmora nema. Kreće se dalje. Slijede borbe dalmatinskih jedinica za oslobodjenje Knina i njegove okoline, čijim je oslobodenjem poslije 9 dana teških borbi, 3. decembra, konačno oslobođena čitava Dalmacija. Dalmatinske brigade kasnije učestvuju u oslobodenju Širokog Brijega i Mostara. Ovdje se ponovo poslije godinu i po dana susreću i zajedno učestvuju u operacijama naše dvije slavne brigade — Prva i Druga dalmatinska brigada. U njihovom sastavu sada je malo onih boraca iz slavne borbi ovih brigada u IV i V ofenzivi. Mnogi su pali u borbama na njihovom slavnim putu, a jedan broj je otišao na razne dužnosti u drugim jedinicama i na terenu. No tradicija se prenosi na nove i nove borce ovih brigada. Borbenost, hrabrost, spremnost za sve napore je bila odlika ovih brigada što su oni ispoljavali u svim dotadašnjim i daljnjim borbama. To su skupa ispoljile u oslobodenju Širokog Brijega, Mostara, te dalje kroz Liku i Hrvatsko primorje.

Trijumfalni marš dalmatinskih brigada poslije njihova učešća u oslobodenju Like, Hrvatskog primorja i otoka na tom dijelu bio je borbeni put oslobodenja kroz Istru, Slovensko primorje, za Trst, na našu jugoslavensku granicu na Soči. Dolazak na Soču, oslobodjenje Rijeke, Trsta i drugih mjesta predstavlja svršetak ovog ratnog puta dalmatinskih brigada. To je slavan borbeni put dugačak preko dvije i po godine, kada je prevaljeno na stotine i hiljade kilometara uz najveće napore, glad, studen i ostale teškoće, put herojstva, samoprijedora, ljudske brige i pažnje za druga. Boli za poginulim drugovima i opće radosti za sve pobjede. To je put slave ovdje mnogim pohvalama i priznanjima borcima i rukovodiocima ovih brigada od našeg Vrhovnog komandanta; put nagrađenim brojnim i najvišim odlikovanjima, koji krase ratne zastave ovih brigada i čime se posebno nose borci ovih jedinica — naziva proleterskih brigada.

Sve to govori o našem doprinosu općoj borbi naroda Jugoslavije, tekovinama revolucije, stvaranju nove socijalističke Jugoslavije. Mi smo ponosni na naš udio u stvaranju, razvijanju i jačanju najveće tekovine — bratstva i jedinstva naroda Jugoslavije. Borci ovih brigada zajedno s borcima srpskih, crnogorskih, bosanskih i drugih brigada boreći se širom naše zemlje bili su nosioci ove naše najveće tekovine. Za bratstvo i jedinstvo oni su dali ogromne žrtve. Sa tim žrtvama i njihovom krvlju čvrsto je zacimentirana ova naša najveća tekovina koju nitko i nikada neće uništiti. To je naš zavjet, zavjet prezivljenih boraca ovih brigada. To je zavjet naroda Dalmacije. Tako misle i osjećaju svi naši narodi.

Na proslavi 10-godišnjice VIII korpusa drug Tito je između ostalog rekao: »Htio bih s ovog mjesta da podvučem ono što je već rečeno o žestokoj herojskoj borbi i bogatom prilogu koji je dao narod Dalmacije u NOB za oslobodjenje naše zemlje. Htio bih s ovog mjesta da odam priznanje borcima dalmatinskih brigada, osobito Prve i Druge, koje su ovdje naše vječito slavo, svojim heroizmom u Bosni, Crnoj Gori, boreći se tamo zajedno s ostalim proleterskim brigadama — divizionima. One su pokazale heroizam na koji narod Dalmacije može biti ponosan. Borci tih brigada pokazali su visoku svijest kad su išli da se bore u daleke krajeve i van Dalmacije po bosanskih, crnogorskih i sandžačkih brdima, gdje su ovi mladići i djevojke davali svoje živote za oslobodjenje domovine od okupatora i mračnih domaćih izdajnika.

To je priznanje koje nas sve raduje, s kojim se ponosimo, koje nas nadahnjuje i na koje odgovaramo: — Ako danas boreci ovih brigada, kao i čitav narod Dalmacije s ostalim našim narodima, ustaju opet kao jedan da brani ove krvlju i ogromnim žrtvama stečene tekovine, da brani svoju voljenu domovinu, socijalističku Jugoslaviju,

Uz 45-godišnjicu oktobarske revolucije

Proslava 7. novembra 1932. godine u selima oko Šibenika

U časopisu »Z-B« (za boljševizaciju) organu partijske organizacije u kaznionici Sremske Mitrovice, koji je uređivao Moša Pijade, u br. 5 iz 1936. godine objavljen je članak »Proslava 7. nov. 1932. u selima oko Šibenika«. Članak je napisan kao prvi prilog u novopokrenutoj rubrici »Iskustva iz partijskog rada«. U pozivu redakcija se obratila u prvom redu nedavno došlim osuđenima da sa svojim iskustvima iz rada u sindikatima i tvornicama, u stvaranju partijskih organizacija na selu, organiziranju štrajkova i drugih akcija upoznaju cio kolektiv.

Članak, kao i svi ostali, nije potpisan. Pretpostavlja se da bi autor mogao biti Gušte Šprljan, koji je bio i jedan od organizatora proslave o kojoj se govori u članku. Gušte Šprljan je bio osuđen na robiju i kaznu je izdržavao u Sremskoj Mitrovici.

Na kraju članka, izuzetno za razliku od ostalih članaka, nalazi se karakteristika kao ocjena »vrlo dobar« — olovkom napisana, a sudeći po rukopisu ona je od Moše Pijade.

Smatramo da je korisno preštamovati ovaj članak koji pomaže da se vidi koliko je KPJ, posebno njena štampa, posvećivala pažnje izučavanju iskustava iz svoga revolucionarnog rada, u ovom slučaju iskustvima u proslavljanju oktobarske revolucije i njenom populariziranju u redovima jugoslavenskog proletarijata.

Taj članak glasi:

Poslije dugog traženja dobijemo vezu sa part. org. Dolaze leci za 1. avgust 1932., prvi leci kod nas poslije 6. januara. Letaka je bilo vrlo malo, u neka sela poslana su samo 3-4 komada. Zatim dolaze neka uputstva o načinu proslave 15. godišnjice Oktobarske Revolucije. Tu se kaže: da treba izdati letke, vješati zastave, paliti vatre. U tu svrhu dobijemo jedan broj »Proleter« u kome su bila data uputstva: na koji se način mogu pisati i umnožavati leci. Ali uputstva nijesu ništa pomogla, jer nismo znali šta je to »stutikal« i gdje se može dobiti. Neki drug je imao neku knjigu u kojoj se pisalo, kako se prave leci i slova. Mučili smo se mjesec dana: topili, preivali i salivali slova, kupovali kostrene i mjedene ploče.

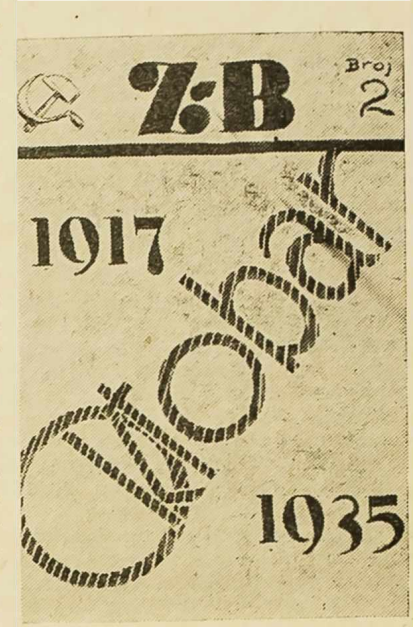
— sve u svrhu da bi napravili mašinu za štampanje letaka, ali ze sve bilo uzalud. Oktobar se približavao, a mašine za letke nema letaka. Kako proslaviti taj dan ako nema letaka, mučila nas je misao.

Jedne večeri sjedli smo nas nekoliko drugova i razmišljali o našem neuspjehu u pronalazenju drugih, bilo kakvih, sredstava za štampanje, kad najednom dode jedan drug i izvadi iz džepa gumu široku kao dlan, s drugom rukom izvadi papir i udari nekoliko puta gumom o papir kao da bi nešto štemplirao. Iza svakog udarca ostajale su velikim slovima napisane riječi »Proletari svih zemalja ujedinite se«.

A, šta je to graknemo mi!

Ovakle ti to?

Drugovi, reče on: »Evo letke čemo štampati, Evo rješenja! (pokazuje na gumu). Evo kako sam došao do toga: stojim u butizi

Naslovna strana »Z-B« izrađena u kaznionici u S. Mitrovici

(dućanu), a na balkonu jedna hrpa gume (za pravljenje opanaka i donova), uzmem ti ja ovaj mali komadić i počeh ga kidati nožićem. Drugi put kad potegnem nožićem po njoj, vidim ona se reže tako nekako čudno fino i rečem iz ovoga će se dati izrezati slova. Metnem ti ja to u džep i otidem kući. A sad vidite! Za pola sata sam to napravio sa ovom britvom.

Odmah sakupimo među sobom 40 din. i drugi dan taj isti drug donese iz grada potrebnu količinu gume. Još iste večeri damo se na posao: neki reže gumu, neki brusu noževe, neki urezuje slova, a neki, opet, pravi nacrt gdje će slova biti pričvršćena. Rad je

trajao 6-7 dana. Slova su izrezana. Valjak gdje će se ona pričvrstiti gotov je, Papir i mastilo kupljeni. Preko drugova iz Šibenika kupili smo 20 metara bijelog platna, jer je crveno skuplje, a i iz konspirativnih razloga nijesmo ga htjeli kupovati. Dvije večeri pred samu proslavu skupili smo se svi na pasao: jedan drži kupu koju kvasi tintom za gumu i s njom maže slova, drugi podmeće papir, treći odnosi da se suši; neki u drugom kutu kroji i šije zastave, a drugi opet miše u velikom loncu crvenu boju i bojadise bijelo platno, treći sa vapnom crta na zastavama srp i čekić. Na jednoj najvećoj — od 4 m. — piše parola sa velikim slovima »Živjela Ruska Oktobarska Revolucija«. Bojadisući zastave reče dotični drug: »Kad bi mogli i letke obojadisati ovalo crveno.« Pa smoči toga za probu, reče drugi. On ga poslušao. — Evo ga drugovi, kao krv je crven. Metne ga na štednjak, da se suši. Za 10 minuta bilo je 50 letaka crvenih kao krv!

7. novembra 1932. god. Šibenik sa 6 okolnih sela proslavio je najveći dan u historiji. Zastave i leci isvijeseni su na javnim mjestima. Šta se događalo u selima — toga dana — seljaka i seljan-ki, znali smo mi, koji smo na sebi nosili njihove poglede. Oni su otprilike sve znali ko je to uradio. Ne samo, da je svako selo znalo ko je kod njih to uradio, nego iz jednog sela znali su, ko je to napravio u drugom selu. A i žandari su sumnjali, ali se nijesu usudili ni premetaćinu izvršiti. Stari Ive kad je vidio zastavu, skinuo je kapu. Drugi je rekao: »Došao je dan, da plate gospoda«. Treći je kazao: »Trebalo bi zaklati onoga, ko skinu zastavu«. Itd. itd.

To je bio rezultat našeg truda, naših grubih i jedva čitljivih letaka. Leci su bili veliki i grubi, — napisani strašno grubim i iskrivljenim slovima.

Ali uza sve to oni su se mogli izdaleka vidjeti i poznati. I na prvi se pogled moglo opaziti, da su to komunistički. Onaj drug koji je promašao onaj patent napravio je jedan veliki pečat sa srpom i čekićem. Taj pečat je stajao na vrhu svakog letka. Pod njim je bila, fino i velikim slovima preko čitavog letka napisana parola: »Proletari svijeta ujedinite se«.

Svi smo bili zadovoljni našim uspjehom. Nikad ni jedan nije se pokajao za svoj rad, a tvrdo sam uvjeren i da neće.

(Saopćio Ž. D. P. Beograd)

Diskusija o Prednactu ustava

Zborovi birača

U našoj dosadašnjoj društvenoj praksi, osobito u manjim mjesnim zajednicama i selima, postojale su dvije vrste zborova birača. Nedavno je u diskusiji o ulozu komune u novom ustavnom sistemu jedan učesnik karakterizirao te dvije vrste zborova tako da jedni imaju zakonsku snagu, a drugi je nemaju ali zato imaju stvarnu snagu.

Evo o čemu se radi: prema dosadašnjim propisima predsjednici narodnih odbora općina na osnovu zaključaka općinskih skupština sazivaju zborove birača, osobito kad se raspravlja o izradi društvenog plana komune, kad se biraju školski odbori i u nekim drugim prilikama. Takvi zborovi imaju s formalne tačke gledišta sve ono što u stvari treba da imaju, a to je između ostalog i zapisnik, koji se upućuje narodnom odboru općine. Drugi su zborovi oni, koje sazivaju odbornici iz pojedinih sela i mjesta, organizacije SSRN, pojedine grupe građana (na primjer odbori za elektrifikaciju, za gradnju vodovoda ili nekih drugih komunalnih objekata). Takvi zborovi najčešće odlučuju o nekim pitanjima koja su od interesa za sve građane određenog područja i zato su i znatno bolje posjećeni nego oni prvi. Na njih obično dolazi cijelo selo. Tu se donose i zaključci o poduzimanju nekih zajedničkih akcija, o davanju samodoprinosu, organiziranju dobrovoljnih radnih akcija i sličnim mjerama koje imaju dalekosežne posljedice. A, kad je nešto zajednički dogovoreno, onda se to i izvršava. Ponekad se i sastanci organizacija SSRN, osobito kad imaju na dnevnom redu komunalne i slične probleme sela ili naselja, pretvaraju u takve zborove građana.

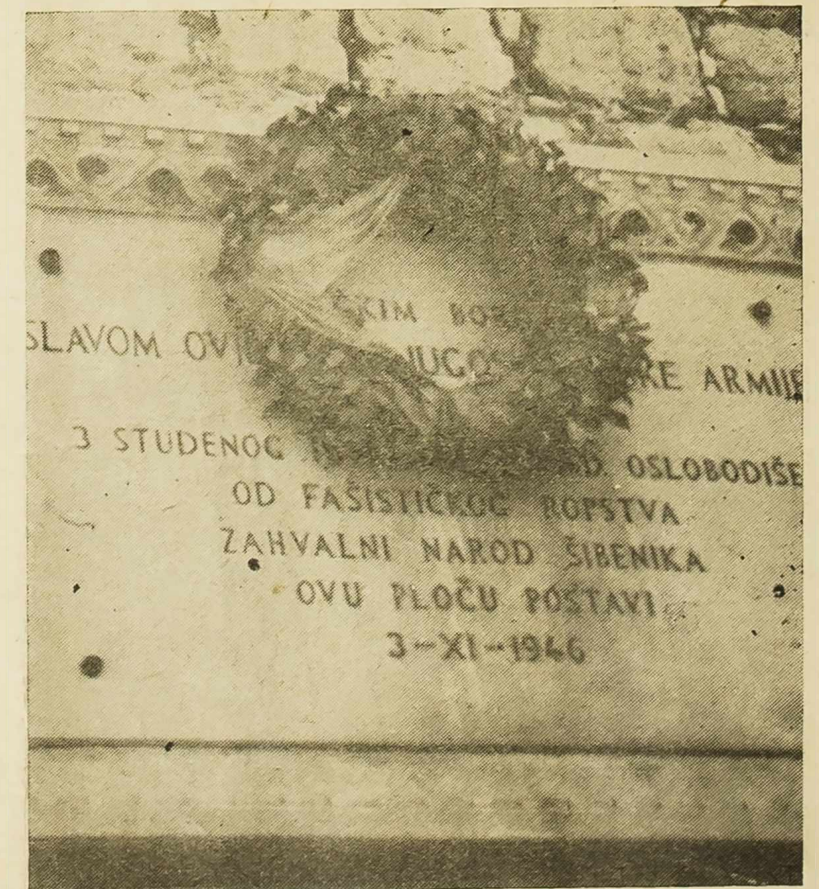
Što se, međutim, događa. Na takvim sastancima koji su takoreći »neslužbeni« najčešće se ne vodi zapisnik, pa ni zaključci i prijedlozi građana s tih zborova ne dolaze do općine. A, veoma često se baš na ovakvim skupovima daju primjedbe i konkretni prijedlozi o radu pojedinih općinskih organa. Razumljivo je da na takve primjedbe i prijedloge građani koji su ih davali ne mogu dobiti ni odgovore. A, baš na to se najčešće žale građani kad je riječ o njihovom utjecaju na organe komune.

Iako načelno, jer će to pitanje biti regulirano republičkim ustavima i statutima komuna, Prednact ustava FSRJ ipak na nekoliko mjesta govori o zborovima građana. U dijelu o osnovnim političkim sistemima ističe se, između ostalog, da građani na svojim zborovima pretresaju pitanja koja su značajna za život i rad u naselju i općini, kao i pitanja od interesa za druge društveno-političke zajednice, pokreću inicijativu i daju prijedloge za rješavanje ovih pitanja i neposredno odlučuju o pitanjima određenim zakonom i statutom općine. Među samoupravljačkim pravima građana također se spominje pravo inicijative za sazivanje zborova građana i sudjelovanje u njihovom radu.

PROPADAJU SPOMENICI KULTURE

Šibensko područje obiluje spomenicima kulture, od kojih neki predstavljaju prave raritete. Nedavno osnovan Zavod za zaštitu spomenika kulture, međutim, još uvijek nije započeo rad. Ta činjenica može imati teže posljedice za konzervatorsku službu u ovom kraju, jer su mnogi spome-

nici kulture ugroženi. Dobro upućeni vele da situacija u starom dijelu grada nije alarmantna, ali je stalno aktualno pitanje raznih asanacija, zatvaranja prolaza, a dodaju da će već uskoro postati aktualno i reguliranje trga pred katedralom (eventualno rušenje dviju malih

Spomen-ploča oslobodiocima Šibenika

trošnih kuća itd.) To je delikatnan problem s obzirom na značenje tog vrijednog djela naše renesansne umjetnosti.

Uz te zasad možda najpreče stvari nesumnjivo je da veliki problem predstavlja kodeks br. 53, što se nalazi pohranjen u samostanu Sv. Lovre. Taj kodeks čini veoma vrijednu zbirku crteža jedne venecijanske slikarske radionice iz prve polovine petnaestog stoljeća. Kodeks se danas nalazi u prilično derutnom stanju, jer su neki listovi otpali, a drugi rezani. Budući da je jedan naš eminentni stručnjak povijesti umjetnosti nedavno proučavao crteže iz tog kodeksa, a on će ih po svoj prilici uskoro i objelodaniti, može se sa sigurnošću očekivati da će rezultati tog proučavanja izazvati veliku pažnju i potaknuti još neke stručnjake da pregledaju kodeks br. 53. Sve to nužno nalaže da se taj kodeks restaurira i preuvede.

Što se sve može dogoditi s velikim radovima i vrijednim djelima kulture ostavštine najbolje nam govori slučaj tzv. »Gospa od Karavada« u Tljesnu. Od nje na kulturnu sramotu danas postoje samo nekoliko mrlja. Vlada mišljenja da su neki efikasniji restauratorski zahvati gotovo nemogući.

Sve to, a posljednji primjer naročito nalaže da se kulturnim spomenicima na području šibenskog kotara posveti veća pažnja. To će se moći najbolje uraditi ako se konzervatorskoj službi omoguće danas prijeko potrebna financijska sredstva. Ako za neke spomenike ne može preuzeti brigu radionica Zavoda za zaštitu spomenika u Splitu, možda bi trebalo tražiti pomoć od restauratorske radionice Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

gradske vijesti

Srijedom u 7

JAVNA TRIBINA RADNIČKOG SVEUČILIŠTA

Srijeda, 7. XI — Integracijska kretanja u svijetu. Predavač: Pero Maravić, sekretar Grupe za međunarodna pitanja Glavnog odbora SSRN Hrvatske.
Srijeda, 14. XI — Perspektive razvika turizma na šibenskom području. Predavač: Kreše Milat, Dvorana Društvenog doma. Početak u 19 sati.

NARODNO KAZALIŠTE

9. XI — Ž. Živulović-Serafim: OPTUŽENA KOMEDIJA — za danske Industrijske škole. Početak u 10 sati.
10. XI — Ž. Živulović-Serafim: OPTUŽENA KOMEDIJA — za danske Ekonomske škole. Početak u 10 sati.
10. XI — M. Begović: PUSTOLOV PRED VRATIMA — predstava za gradanstvo. Početak u 20 sati.
11. XI — H. Schubert: S. NAJBOLJOM PREPORUKOM — predstava za gradanstvo. Početak u 20 sati.

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera sovjetskog filma — OPERACIJA MIRAZ (do 7. XI)
Premijera talijanskog filma — SMJELI PODVIG (od 8-11. XI)
Američki film — TRKA ZA SUNCEM (od 12-13. XI)
»20. APRILA«: premijera domaćeg filma — SJENKA SLAVE (do 8. XI)
Premijera američkog filma — NAJMLIJI ĐAK (od 9-12. XI)
Premijera američkog filma — PUT U SREDIŠTE ZEMLJE (13-18. XI).

DEŽURNE LJEKARNE

Do 9. XI — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva.
Od 10 — 16. XI — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

MATIČNI URED

ROBENI

Aleksandar, Aleksandra i Sokole Draganić; Vedrana, Dobroslava i Levine Šikić; Sineva, Drage i Boženke Filipac; Slobodan, Marka i Anke Košić; Ljiljana, Marka i Ljubice Kresović; Anika, Ivana i Slavke Skorić; Dobriša, Stjepana i ing. Vjere Gamulin; Dojana, Marijana i Danice Burazer; Denisa, Jelovčić, Dare; Martin, Jožefa i Rose Ogorevc; Gordana, Spire i Stane Zorčić; Slavko, Jere i Svetinke Matošić; Goran, Branimira i Ružice Kamerar; Adriana, Živke i Marije Bjelanović; Joško, Ante i Kate Lilić; Branka, Brane i Nevenke Gogić; Gordana, Živke i Ane Mrković; Vlatko, Branka i Danke Rupić; Danijela, Jelčić Marije; Zeljka, Jose i Suzane Kulaš; Zoran, Stevana i Marije Mandić; Jasna, Božidara i Anice Šarić i Francka, Roka i Luce Lovrić

VJENČANI

Gagić Dragan, podoficir JNA — Živković Anka, radnica; Stojev Vlado, grad. poslovoda — Stefanović Aleksandra, domaćica; Mrdalj Svetozar, učitelj — Vujašinović Sonja, učiteljica; Čičmir-Vestić Dane, električar — Baljkaš Vjera službenik; Marković Dragi, podoficir JNA — Kalauz Neda, službenik; Panjkota Ozren, službenik — Pivac Janja, službenik; Pilipac Božo, radnik — Rošini Ana, radnica i Rupić Ive, zemljoradnik — Protega Zorka, domaćica

UMRLI

Brkić Stana rođena Mišura, stara 74 godine; Vuković Stana rođ. Opačić, stara 77 godina i Sunjkalo Tona pok. Dume, stara 79 godina

OBVIJEST

GODIŠNJA SKUPŠTINA SOFKE

U petak 9. ovog mjeseca u dvorani Društvenog doma održat će se godišnja skupština Općinskog saveza organizacija za fizičku kulturu. Početak je zakazan za 9 sati.

Spomenici su prošlost i budućnost

Pročitah u »Šibenskom listu« napis gradana D. Trive o jednoj zaboravljenoj spomen-ploči koju je prekrpio bršljan i mlko da se sjeti da je otakrije. I sjetim se onda neobično lijepog i aktualnog napisa novinara Vladimira Kolara u prošlom »Vjesniku u srijedu« pod naslovom »Naslijeđe dragocjeno i vječno« u kojem govori o mnogobrojnim spomenicima podignutim bezbrojnim herojima Revolucije širom zemlje. Govoreći o funkciji spomenika on kaže:

»Sjećanja blijeđe, generacije učesnika otiče. Ostaje spomen koji postaje legenda, koji traži neumorno predanje u mramoru i bronci, u pisanoj riječi, u pjesmama narodu, u dokumentima, u putokazima koji kod jednog društva obilježavaju njegovim počecima da bi budućnost znala koliki je put savladan.«

I zbilja, generacije se smjenjuju i dolaze nove. Neki su možda od mladih prozborili prve riječi u ratno doba i ponijeli u svojim dječjačkim snovima nerazgovijetne slike rata. Drugi, mladi, se ne sjećaju ni toga, tek ono što čuju iz priča roditelja ili nastavnika, pročitaju ili vide na filmu. I to prenošenje na mlade nije ponekad tako sretno i često i dešava se da dječaci ili djevojčice o tim slavnim danima znaju vrlo malo i ne snalaze se i ne mogu u pravoj mjeri da cijene svetost Revolucije. Eto, na primjer, pred nekoliko dana djevojčica iz susjedstva dođe i zamoli me da joj nešto kažem o oslobođenju Šibenika... Da joj kažem ili napišem... Ja se najprije začudim kako nastavnik može tražiti nešto od djeteta, ako ga barem u osnovnim crtama nije upoznao s jednom, tako važnom tematikom za nas. I kažem djevojčici nešto, popričam s njom i nagovornim je da i svoga tatu upita ponešto o tome, jer je i on učestvovao u tim borabama. Zbilja, djevojčica je bila zaboravila na oca, a nastavnici ih nisu uputili... Rekli su samo: »Za domaći rad...«

Ili drugi primjer. Naš grad je slobodarsko gnijezdo. Iz njega su borci odlazili i mnogi se nisu vraćali. U njemu su okupatori mučili i ubijali. I kada se spomene Šibenik, čovjek ne može a da se ne sjeti Rade Končara i drugova i sada u ovo vrijeme 20-godišnjice formiranja dalmatinskih proleterskih

brigada i 18-godišnjice oslobođenja Šibenika, sjećanja na heroje su mnogo prisutnija i intenzivnija. Betonski stubovi na Šubićevoj i Park strijeljanih za svake posjete zasuze oko. Uvijek je tamo poneki vijenac, poneka kita cvijeca. Uspomena na slavne dane, na heroje.

Tamo pod stubom pri kojem je strijeljan Rade Končar nalazi se spomen-ploča na kojoj je urezano:

»RADE KONČAR SEKRETAR CK KP HRVATSKE HEROJSKI STJEGONOSA NARODNE REVOLUCIJE NA OVOM MJESTU PAO JE SMRČU HRABRIH STRELAN 22. SVIBNJA 1942. ZLOČINAČKIM METKOM FASIZMA«. Prolaze ljudi tuđa česta, najčešće na utakmicu i baš između tih stubova i baš preko te ploče i nemaju vremena da paze na što staju, jer je utakmica već počela ili će početi. A onda opet poslije utakmice navali nekoliko stotina ili čak hiljada ljudi i opet ista stvar. Preko spomen-ploče već vodi puteljak kao svjedocanstvo nebrige, nepažnje, nepoštovanja nečega tako velikog da se ne može izraziti... I dok gledam kako ljudi u gomilama gaze između stubova i preko te nazičgled obične ploče, biva mi neugodno hvata me neka mučnina, jer mi moram prenositi na pokoljenja uspomene, poštivanje i za uzor im pričati o uzornima legendarne hrabrosti i samoprijetora. A tu preko tih jedinih uspomena na te i umrele ipak prisutne heroje, mi prelazimo tako ravnodušno.

Ili, recimo, za vrijeme utakmice, da ne bi platili koji dinar, ljudi se penju na velike bijele zidove oko spomenika. Penju se po tim zidovima, priljažu ih i gledaju utakmicu, ne sjetivši se ni u jednom trenutku onih koji su dali svoje živote da bi oni danas na tom mjestu bezbrižno sjedili...

Uzgred, napomenut ću još i ovo. Onaj koji je vodio računa o ispisivanju teksta na onoj spomen-ploči, mogao se pobrinuti da se barem jezično dobro ispiše.

Eto, to su bila neka razmišljanja o spomenicima. Revoluciji i njenim sinovima »koji će biti podstajcaj generacijama, a ne samo uspomena«.

M O Z A I K

LIJEP GEST UČENIKA GIMNAZIJE

Kao što je poznato, šibenski teatar daje posebne predstave za učeničke srednjih škola. Nedavno je ansambl Narodnog kazališta igrao pred učenicima naše Gimnazije komediju »Po najboljoj preporuci«. Oni koji su gledali tu predstavu svakako su zapazili veoma dobru igru jednog od najstarijih članova šibenskog kazališta Alberta Druttera. U učeničkoj Gimnaziji je bilo su istog mišljenja. Oni su tom prilikom učinili jedan veoma lijep i zapažen gest. Poslije predstave oni su Albertu Drutteru predali buket cvijeca i poznati roman Oskara Davida »Pesmu«. Nema sumnje da je taj gest za svaku pohvalu, jer Drutter svojom igrom i nastojanjem to zaslužuje.

KLUBOVI LJUBITELJA UMJETNOSTI

U okviru Centra za kulturno-umjetničko obrazovanje omladine formirani su klubovi ljubitelja umjetnosti, što svakako treba pozdraviti. Formirana su četiri takva kluba: klub ljubitelja umjetnosti, klub mladih pisaca, te klubovi prijatelja muzike i filma. Za rad klubova osigurane su prikladne prostorije i nabavljena nužna pomagala. Klubovima će rukovoditi prof. Mile Janković, prof. Mirko Urošević, Aco Vulinović i redatelj Dragutin Meić.

Kako smo obaviješteni prvi će se predstaviti šibenskoj javnosti klub mladih pisaca. Članovi tog kluba organizirat će, uz suradnju muzičara, »Književni koncert«, a poslije toga dat će se veće crnačke literike pod nazivom »Crni Orfej«.

LUTKARI POČELI RAD

Lutkarska scena Centra za kulturno - umjetničko obrazovanje omladine dala je prošlih dana svoju prvu premijernu predstavu iz ovogodišnjeg repertoara. To je bila izvedba komada »Doživljaji crnčica Kaime« što ju je scenarij realizirao član šibenskog teatra Saša Binder.

PLODAN RAD TRIBINE MLADIH

Tribina mladih, koja djeluje u okviru šibenskog Narodnog sveučilišta, organizirala je ove sezone već nekoliko predavanja. Interes omladine za ta predavanja bio je više nego zadovoljavajući. Osim za gradanstvo predavanja se drže i za pojedine škole. Ovakvu djelatnost Tribine mladih treba pozdraviti i ujedno joj omogućiti još bolje uslove rada.

KNJIŽEVNE VEČERI

Gradani Šibenika ne modu se pohvaliti da imaju česte susrete s našim eminentnim spisateljima. U posljednjih nekoliko godina malo ih je gostovalo u našem gradu. Upravo zbog toga je pohvalno nastojanje Radničkog sveučilišta koje je osiguralo u ovom mjesecu nastup poznatog književnika Vojmeta Jelića. Prilikom boravka u našem gradu Jelić će prirediti književno veče svojih radova.

PREDAVANJE PROF. MIRKA UROŠEVIĆA

Prošlog utorka na Tribini mladih šibenskog Narodnog sveučilišta održano je veoma zanimljivo i poučno predavanje »Neki problemi suvremene omladine«. Izlagao je prof. Mirko Urošević.

Majka Ivana Andeoska

POLJSKI FILM: REŽIJA: JERZY KAWALEROWICZ

Ako znamo da je poljska kinematografija posljednjih godina svojim dostignućima, naročito zahvaljujući djelatnosti grupe »Kadr« (Munk, Wajda, Kawalerowicz), stala u red vodećih u svijetu, a da se »Majka Ivana Andeoska« smatra najboljim i najzrelijim djelom te kinematografije i da joj je prošle godine samo zahvaljujući izvanrednim kvalitetama Bunuelove »Vindilane« izmakla u Cannesu »Zlatna palma«, onda nam je jasna posebna pažnja koja se ovom filmu mora posvetiti i čudno što je bilo samo jedan dan na programu u Šibensku, služeći se pripovijetkom, koju je poljski književnik Jaroslauw Iwaszkiewicz napisao prema jednoj staroj francuskoj kronici. Kawalerowicz je unoseći originalna obilježja istinskog umjetnika - stvaraoča, napravio djelo izuzetne snage. Bizarna i deliktzna tema, koje se uhvatilo, zahtijevala je odgovarajući umjetnički zahvat, bez kojeg bi se lako vulgarizirala i postigla sasvim drukčiji efekat od onog kojeg je trebala postići. Izbijanje neprilicno sputanog prirodno nagona u nenormalnim okolnostima, kakve su život u samostanu, ispošništvo i asketizam, dobija nenormalne, groteskne forme i Kawalerowicz je nastojao da u prvom redu istakne svu apsurdnost ideologije i shvaćanja koji navode ljude na takva odricanja. Osim psihološkog, film ima i izraziti filozofski karakter, on u svojoj suštini, usprkos galame koju su izvjesni krugovi protiv njega digli, nije antireligiozan, već samo pokazuje kakve sve posljedice proizlaku iz lišavanja čovjeka jednog dijela njegovog bića i do kojih granica može da dopre glupost fanatizma.

Otuda i njegov duboki ljudski smisao i njegova savremenost. Moglo bi se mnogo govoriti o Kawalerowiczovom majstorstvu u stvaranju atmosfere, o snažnom vizuelnom efektu kojeg je postizavao izmjenjivanjem i kombiniranjem svjetlih i tamnih površina, o odličnoj glumi Lucyne Winnike i Mieczysława Voita i o svemu ostalom, ali ćemo ostati samo na konstataciji da smo gledali jedno posebno vrijedno filmsko umjetničko djelo.

Dok nas novac no razdvoji

ZAPADNONJEMAČKI FILM. REŽIJA: ALFRED BORER

Možda nam ovaj film i ne bi izgledao tako dobar da ga nismo pošli gledati s izvjesnom dozom predrasuda i očekivali još jednu slatunjavu melodramu, na kakve smo se navikli kod njemačkih filmova. I sam naslov je nekako govorio u prilog tome. Nije doduše ni ovaj baš sasvim lišen toga, ali u njemu ipak prevladavaju izvjesni socijalni momenti, koji su izneseni iskreno i prilično pošteno. Radi se o odrazu njemačkog privrednog »čuda« na jednu porodicu, u kojoj je sve bilo u redu dok mužu nije poslovni uspjeh zavrtio glavom i zaželio se žene koja bi odgovarala njegovim poraslim ambicijama. Režijski je film napravljen i više nego korektno, s velikim osjećanjem za tempo i ritam, dok je glumački natprosječan. Sve u svemu, jedan sasvim dobar film.

TV-X (Mina u ritmu)

TALIJSKI FILM. REŽIJA: DOMENICO PAOLELLA

Ni od ovog filma nismo puno očekivali, a oćigledno ni njegove pretenzije nisu bile naročito velike. Pa ipak nas je sasvim lijepo zabavio. Autori su jedino htjeli da nas nasmiju i da se usput malo narugaju programu talijanske televizije. Sve skupa je, naravno, više manje besmisleno, ali ipak dosta smiješno, a ponegdje i duhovito, sve u jednom ludom tempu bez zastoja i odmora, koji nam ne daje vremena da pomislimo o nemogućnosti situacije i nelogičnosti svega. Ali smijemo se, slušamo Minu, Dallaru, Teddija Rena, Little Tonyja i druge, zadovoljni napuštamo kino, da se možda više nikad ne bismo ni sjetili filma kojeg smo gledali.

Sibirska Lady Makbet

DOMAĆI FILM. REŽIJA: ANDŽEJ WAJDA

U ovaj film su svojevremeno polagane prilične nade, naročito s obzirom da se režije prihvatio Andžej Wajda, jedan od vodećih poljskih režisera, koji je skrenuo na sebe pažnju filmske javnosti u svijetu filmova »Kanal«, »Pepeo i dijamant« i »Samson«. Kad je Oliveri Marković povjerena naslovna uloga, smatralo se da je ova naša popularna glumica dobila životnu šansu za afirmaciju i izvan naših granica. Jer, zaista nije bila šala igrati tako snažnu i složenu ulogu u filmu kojeg režira jedan Wajda. Međutim, mršav rezultat je pokopao sve nade. Wajda je doživio sudbinu nekih drugih stranih režisera, koji su s imali naše filmove, te je napravio film koji daleko zaostaje za onima koje je radio u svojoj zemlji, a Olivera Marković nije ni izdaleka iskoristila šansu koju joj je pružala uloga Katarine Izmailovne. Naša kinematografija je tako stekla još jedno iskustvo kako dva i dva ne moraju uvijek davati četiri.

Dovršen priključak ceste Tijesno-Magistrala

Na skromnoj svečanosti, koja je održana u Tijesnom, 1. ovog mjeseca pušten je u saobraćaj priključak ceste Tijesno - Jadranska magistrala, na ukupnoj dužini od 6 kilometara. Na mostu, koji spaja otok Murter s kopnom, vrpce je presjekao narodni zastupnik dr Ivan Ribar. Svečanosti su, pored predstavnika mje-

MOTORKOTAČEM UDARIO U STUP

U šibensku bolnicu dopremljen je 30-godišnji Dane Grubišić p. Čire iz Šibenika, koji je nastredao u saobraćajnoj nesreći na cesti Drniš - Roški slap. On je vozeći se na motorkotaču sletio sa ceste i pri tom udario u telefonski stup. Sa težim povredama prevezen je u Drniš, gdje mu je pružena prva pomoć, a zatim je otpremljen u Šibenik. Pregledom je utvrđeno da je u povredu koljena Grubišić prolomio ključnu kost.

Oglašujte u »Šibenskom listu«!

Druga savezna liga

Odveć slaba igra

„ŠIBENIK“ - „KARLOVAC“ 1:2 (1:1)

Stadion »Rade Končar«. Gledalaca oko 2000. Strijelci: Orošnjak u 2. minuti za »Šibenik«, a Licindar u 44. i Matijašević u 47. minuti za »Karlovac«. Sudio je Zaninović iz Zadra.

»Šibenik«: Rančić, Cvitanović, Ilijadica, Marenci, Zaja, Miljević, Šupe, Orošnjak, Nadoveza, Zambata, Rora.

»Karlovac«: Šimunović, Šaban, Gec, Davidović, Katalinić, Draženović, Matijašević, Gajšek, Takac (Licindar), Tkalcec, Lang.

Kad se najmanje očekivalo »Si-

benik« je izgubio i drugu utakmicu na svom terenu u igri, koja je na momente bila toliko slaba da se dobijao utisak kao da se radi o nižerazrednim klubovima. Najčudnovatije je ipak to, što domaći nakon vodstva od 1:0 nisu znali iskoristiti apsolutnu premoć u prvih 20 minuta, kada Karlovačani gotovo ni jedanput nisu opasnije ugrozili domaća vrata. U tom razdoblju pobjeda je trebala biti izvjevana barem sa dva-tri zgoditka prednosti. Međutim, kasnije je uslijedila nerovna igra i gosti su to dobro iskoristili, oslobodili se pritiska i češće napadali na Rančićeva vrata. Prjedena obrana domaćih dala je prilike gostima da minutu prije odlaska na odmor izjednače iz jedne naoko neopasne situacije. Izjednačenje nije demoraliziralo domaću momčad, koja je u nastavku još jače napadala i veći dio drugog poluvremena imala inicijativu. Ali, tada su gosti, nakon što su postigli vodeći zgoditak, što je bilo fatalno za daljnji tok utakmice, pojačali obranu sa nekoliko igrača iz prednjeg reda i to kao da je zbunilo

domaće igrače, tako da su njihov uzaludni napori i udarci postajali plijen vrlo dobrog čuvara mreže Šimunovića. Gubitkom bodova »Šibenik« se našao na pred posljednjem mjestu tablice sa šest bodova iza »Karlovca« koji ima bod više. Međutim, sve još nije izgubljeno, jer je do kraja jesenskog prvenstva preostalo pet kola od kojih »Šibenik« tri puta igra na svom terenu, a dva puta gostuje. Jednom u Zagrebu, a drugi put u Borovu. Dakle, dovoljno da se sakupi određen broj bodova, kako bi se mirmije startalo u proljetnom dijelu prvenstva.

Kod »Šibenika« su se istakli Ilijadica i Miljević u obrani, dok je u navalnom redu najviše odskakao Orošnjak. U momčadi gostiju zadovoljili su Šimunović, Gec i Takac do pobjede. Deset minuta prije kraja ove dosta nezanimljive i slabe utakmice sudac je isključio iz igre desnog braniča gostiju Šabana zbog udaranja protivničkog igrača.

Sudac Zaninović je griješio i unio dosta nerove u redovima domaćih.

REZULTATI 10. KOLA

Split — Slavonija 1:0, Šibenik — Karlovac 1:2, Istra — Borac 4:1, BSK — Rudar 2:1, Lokomotiva — Olimpija 1:3, Maribor — Celik 1:2, Famos — Borova 2:1, Varteks — Trešnjevka 1:1.

Tablica

Table with 2 columns: Team name and statistics (goals scored, goals conceded, points, matches played). Teams listed include Trešnjevka, Celik, Istra, Slavonija, FAMOS, Borovo, Varteks, Olimpija, Maribor, Lokomotiva, Split, Rudar, BSK, Karlovac, Šibenik, and Borac.

PAROVI 11. KOLA

Šibenik — Varteks, Istra — Split, Maribor — Famos, Lokomotiva — Trešnjevka, BSK — Slavonija, Olimpija — Borovo, Karlovac — Celik, Borac — Rudar.

ŠIBENSKI PODSAVEZ

Polet ili Aluminij?

U pretposljednem kolu prvenstva SNP-a postignuti su ovi rezultati: Radnik — Sošk 3:2, Požar — Metalac 0:9, Aluminij — Galeb 3:1. Susret između Šibenika II i Poleta odgođen je.

TABLICA

Table with 2 columns: Team name and statistics. Teams listed include Polet, Aluminij, Sošk, Metalac, Radnik, Galeb, Požar, and Šibenik II.

PAROVI POSLJEDNJEG KOLA

U Skradinu se odigrava derbi prvenstva, koji će odlučiti jesenskog prvaka: Sošk — Polet. U Lozovcu igraju Aluminij i Radnik, u Šibeniku Metalac — Galeb i Šibenik II i Požar.

»POŽAR« — »METALAC« 0:9 (0:4)

U nedjelju je na Igralištu Sošk-a u Skradinu odigrana prvenstvena nogometna utakmica Šibenskog nogometnog podsava za u kojoj je domaći »Požar« katastrofalno poražen od šibenskog »Metalca«. Golove su postigli: Maksimiljanović, Ninić 2, Pekas 2, Božikov, Penišić i Tedling iz jedanaesterca, Sudac Jušić iz Šibenika dobro je vodio susret.

(JV)

ALUMINIJ — GALEB 3:1 (1:0)

Igrano u Lozovcu, Gledalaca 200. Strijelci: Pekas za »Aluminija«, a Krnčević za »Galeba«. Sudac Velić iz Knina vrlo dobar.

RADNIK — SOŠK 3:2 (2:2)

Igrano u Vodicama, Sudio dobro Z. Belamarić. Strijelci: Sprljan 2 i Kosić za »Radnika«, a Pačić i Slavković za »Soška«. Gledalaca 200.

Dalmatinska zonska liga

Katastrofa »Rudara«

»DINARA« - »TEKSTILAC« 0:2 (0:1)

Igralište na Podvornici, Gledalaca oko 800. Sudac Uzelac (Gospić). Strijelci: T. Nakić u 21, 50, 69 i 89 minuti za DOŠK, a Grujića u 5 i 55, Ivšek 9 i Vidan u 68. minuti za Solin.

DOŠK: Ćurković-Hamer, Kravar-T. Ožegović, M. Ožegović, Kovačević-Bjegović, Petranović, T. Nakić, ing. Kravar, Kontić.

Solin: Bižaca-Vidan, Milišić-Ninčević, Ivčević, Fiorentini-Beničić, (Božić), Brajević, Grujića, Vukšić, Ivšek.

Gosti su bili u stalnom vodstvu a rezultat je smanjivao i konačno izjednačio najbolji igrač nedjeljnog susreta u Drnišu Tomislav Nakić.

DOŠK je odmah preko svojih krila Bjegovića i novijiđe Kontića pošao u napad i kada se očekivao zgoditak on je ubrzo i postignut — ali u domaću mrežu. Benčić je sa krila dobio loptu u šesnaesterac, Grujića se oslobađa čuvara i oštro tuče pored nemoćnog Ćurkovića. Obrana domaćih je zbunjena pa to koristi Ivšek i iz blizine postiže gol za »Solin«.

Dugo je trebalo čekati da DOŠK sredi svoje redove i počme ozbiljnije ugrožavati protivnička vrata. Tek u 26. minuti Nakić započinje seriju svojih golova, Vidan je igrao rukom u svom šesnaesterac, a Nakić uspješno izveo najtežu kaznu.

U tom dijelu igre uslijedio je još jedan opasniji nalet domaćih ali je izvođen samo korner. Poslije toga »Solin« se oslobađa i igra postaje ravnopravna.

Uskoro je došlo i prvo DOŠK-ovo izjednačenje. Bjegović je lijepo centrirao, a Nakić iz okreta postiže drugi gol.

»Solin« se ne predaje, Grujića je glavom prebacio istrčalog Ćurkovića i ponovno doveo svoj tim u vodstvo.

Zbog nesportskog ometanja da se izvede slobodan udarac, sudac isključuje iz igre kapetana »Solina« Ivančića. Dok publika očekuje da će DOŠK iskoristiti brojčanu prednost, on prima i četvrti gol. U brzom kontranapadu desni bek »Solina« je povećao rezultat na 4:2.

Nakić je odmah smanjio na 4:3. Njegov snažan udarac iz blizine vratar nije mogao zadržati. Bodreni publikom, domaći su prisilili »Solin« na grčevitu obranu i poslije nekoliko zrelih šansi u posljednjim minutu razigrani Nakić efektinom udarcem postavljao konačni rezultat.

Kod gostiju su se istakli Grujića i Bižaca, a kod domaćih T. Nakić i vrijedni inž. Kravar.

Sudac Uzelac je uspješno obavio svoj zadatak.

(c)

TABLICA

Table with 2 columns: Team name and statistics. Teams listed include Jadran, Tekstilac, Zadar, Višočica, Jugovinil, Junak, Orkan, Rudar, Metalac, Solin, Došk, and Dinara.

»DINARA« - »TEKSTILAC« 0:2 (0:1)

Iako je »Dinara« prikazala dobru igru, doživjela je poraz na svom terenu u susretu s vrlo dobrom momčadi Tekstilca iz Zadra, koji se smatra jednim od najozbiljnijih kandidata za prvo mjesto.

18-godišnjica oslobođenja Drniša svečano proslavljena

Više kulturnih i sportskih priredaba

5. novembar — dan kada su je — poletni »Tivist igen«. dinice XXVI udarne dalmatinske divizije oslobodile Drniš proslavljajući ove godine osamnaesti put. Ovogodišnja proslava obilježena je uspješnim nastupom interpretatora zabavnih melodija uoč praznika i brojnim sportskim programom na sam dan proslave.

Uvodni zvuci malog zabavnog orkestra KUD »Božidar Adžija«, koji je u nedjelju uveče pratio pjevače zabavnih melodija, najavili su početak proslave 18-godišnjice oslobođenja Drniša.

Veće zabavnih melodija privuklo je u dvoranu DTO »Partizan« preko 600 slušalaca, što čini rekord svoje vrste za posjete takvih priredaba u jednom malom mjestu. U centru pažnje i »velikog iščekivanja« nalazilo se gostovanje debitantkinje ovogodišnjeg festivala zabavnih melodija »Opatija 62« Višnje Korbar iz Zagreba te gosta u svom gradu Vitomira Strunje. Pored njih nastupili su Radojka Kević, Sime Kolombo i Spiro Subota.

Simpatična gošća otpjevala je »Ne budi bojažljiva« (»Santa Lučija«), »Mi«, »Naš koncert«, »Kao prije« (»Kao prvi dan«) i »Tivist igen«. Višnja Korbar posjeduje lijep dubok alt vrlo prijatne zagastite boje koji je došao do punog izražaja naročito u pjesmi »Mi«, a vrhunac oduševljenja izazvala je posljednja tačka programa u njenoj interpretaciji

Produhovljeno i osjećajno pjevao je Vitomir Strunje. Te je večeri za svoje mještane izabrao: »Sjene«, kaubojsku baladu »Uz tihiu rijeku«, »Vjerenicu« i »Adio«.

Radojka Kević otpjevala je romanse »Za kim« i »K'o crne ruže cvet« te narodnu pjesmu »Kišo, tiho padaj«, a Sime Kolombo »Rodena za mene« i »O sole mio« u suvremenom ritmu. Nastup Špire Subote s »Gendolom« prošao je tiho i nezapaženo.

Posebne riječi priznanja zaslužuju članovi malog zabavnog orkestra: braća Petar, Josip i Ivica Škarica, Jakov Kević i Stevo Ratković koji su tu večer bili pojačani prominentnim članovima zagrebačkog diskilend - orkestra Matkom Tomaševićem (klavir) i Miloradom Kogejom (kontrabas).

To je bilo do sada najbolje muziciranje takvog žanra u Drnišu. U solo-nastupu Josip Škarica vrlo je sigurno odsvirao »Baladu o trubi«.

Konferansa Kažimira Aralice i Mirolava Lilića uspješno se nadopunjavala. Prvi rutiniran, a drugi na momente i duhovit. (c)

Sportsko takmičenje

u čast 18 - godišnjice oslobođenja Drniša

Obnovljena uprava društva za la - Osnovna škola 9 : 8 i Gimnazija - Ekonomska škola 4 : 3. Počimci u rukometu su muška ekipa škole za učenike u privredni, a kod ženskih ekipa Osnovna škola na osnovu boljeg omjera zgoditaka.

U štafetnom trčanju ulicama, kojima su u grad prije 18 godina ušle jedinice 26. udarne dalmatinske divizije, prvi su na cilj stigli Miljenko Kević i Jela Miloš, članovi »Partizana«, ali su ekipni pobjednici kod muškaraca škola za učenike u privredni, a kod žena Osnovna škola.

Pojedinačnim i ekipnim pobjednicima uručene su ukusne spomen-zastavice. Organizacija takmičenja pod rukovodstvom Miše Kalinića i Boška Beadera bila je vrlo dobra.

Tri susreta ženskih ekipa dali su ove rezultate: Osnovna škola - Gimnazija 5 : 2, Ekonomska škola

la - Osnovna škola 9 : 8 i Gimnazija - Ekonomska škola 4 : 3. Pobjednici u rukometu su muška ekipa škole za učenike u privredni, a kod ženskih ekipa Osnovna škola na osnovu boljeg omjera zgoditaka.

U štafetnom trčanju ulicama, kojima su u grad prije 18 godina ušle jedinice 26. udarne dalmatinske divizije, prvi su na cilj stigli Miljenko Kević i Jela Miloš, članovi »Partizana«, ali su ekipni pobjednici kod muškaraca škola za učenike u privredni, a kod žena Osnovna škola.

Pojedinačnim i ekipnim pobjednicima uručene su ukusne spomen-zastavice. Organizacija takmičenja pod rukovodstvom Miše Kalinića i Boška Beadera bila je vrlo dobra. (c)

Ustav u centru pažnje birača

na području drniške općine

Nastavlja se javna diskusija o Prednacrtu novog ustava na području drniške općine. Ustav kao dokument kojim će naše socijalističko društvo ubuduće regulirati svoje društvene i ekonomske odnose i osiguravati dalje normalni tok razvoja nalazilo se u centru pažnje svih birača koji su se masovno odazvali sastancima 27 seoskih podružnica Socijalističkog saveza i na 3 sastanka privrednih organizacija.

Učesnici sastanaka nisu bili samo pasivni ili u najboljem slučaju strpljivi slušači, nego vrlo aktivni diskutanti i predlagaci ponekih izmjena. Princip rotacije, pravo referendumu i struktura buduće općinske skupštine najviše su zainteresirali članove SSRN. Na nekoliko skupova predloženo je da se novim Ustavom fiskalna i veća odgovornost poslanika i traži njihova tješnja povezanost s biračima njegovog izbornog područja. Izražena je želja da prije izglasavanja kojeg važnog zakona ili uredbu, birači budu o njihovoj namjeni još prije izglasavanja upoznati.

Diskusija oko člana 85. formirala je prijedlog kojim se traži pravo birača ne samo predlaganja nego i direktnog odlučivanja na zborovima. Dcsadašnji zborovi na području drniške općine najuspješniji su bili u selima bivše uneske općine, a u idućoj nedjelji održat će se i u preostalim selima. U tom vremenu očekuje se i bolja zainteresiranost omladinskih organizacija koje do sada nisu i ispoljile potrebnu aktivnost u proučavanju Prednacrtu ustava sa svojim članovima. (c)

Pirovac